

HAUGESUND KONTROLLUTVALG

MØTEINNKALLING

Dato: tirsdag 4. februar 2020
Tid: kl. 14.00
Sted: Haugesund Rådhus, formannskapssalen

Forfall meldes til: Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS tlf. 959 86 977
eller på e-post: post@kontrollutvalgene.no

Medlem som må melde forfall eller anser seg inhabil, må gi melding om dette så tidlig som mulig. Varamedlemmer vil bli innkalt særskilt. Saker merket *Unntatt offentlighet i medhold av off.l.*, sendes bare internt. Sakskartet legges ut på kommunens nettside og på www.kontrollutvalgene.no

Kommunedirektøren er invitert i sak 2

SAKSLISTE:

01/20 Godkjenning av protokoll fra møtet 26.11.19

02/20 Oppfølging av rapport om «Vedlikehold av kommunale bygg»

03/20 Valg av nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt

04/20 Plan for orientering om enhetene og selskaper

05/20 Kontrollutvalgets årsmelding 2019

06/20 Referat- og orienteringssaker

Eventuelt

Aksdal, 28.01.20

Gudvin Selsås (sign.)
Leder

Odd Gunnar Høie
Utvalgssekretær

Kopi: Ordfører (møte- og talerett)
Revisor (møte- og talerett)
Kommunedirektør (er invitert i sak 2)
Varamedlemmer (til orientering, unntatt 1. vara Jan Lothe og 1. vara Geir Jørgensen som kan møte fast)

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	04.02.20	01/20

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	033	

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 26.11.19

Sekretariatets forslag til vedtak:

Protokoll fra møte i Haugesund kontrollutvalg 26.11.19 godkjennes.

Saksvedlegg: Protokoll fra kontrollutvalgsmøte 26.11.19

Saksorientering:

Vedlagt følger utkast til protokoll fra kontrollutvalgets møte 26.11.19 til godkjenning.

Protokollen er gjennomlest og godkjent av leder i etterkant av møtet og oversendt administrasjonen og bystyret til orientering. Det er ikke framkommet merknader til vedlagt protokoll.

Protokollen fra forrige møte godkjennes formelt i dette møtet, og utvalgsleder eller evt. møteleder vil så signere protokollen.

Aksdal, 28.01.20

Odd Gunnar Høie
Seniorrådgiver/utvalgssekretær

HAUGESUND KONTROLLUTVALG

PROTOKOLL

Tirsdag **26. november 2019** ble det avholdt møte i Haugesund kontrollutvalg under ledelse av utvalgets leder Gudvin Selsås.

MØTESTED:	Haugesund Rådhus, formannskapssalen
MØTESTART/MØTESLUTT:	Kl. 14.00 – kl. 16.00
MØTENDE MEDLEMMER:	Gudvin Selsås (H), Camilla Klovning Strømø (Frp), Anna Kari Rasmussen (H), Svein Abrahamsen (V), John Malvin Økland (H), Gudrun Caspersen (Ap), Marte L. Engesli (SV), Frank Hendrikse (MDG), Tor Inge Vormedal (Sp), Kari Mæland (Krf) og Arne Sjursen (PP)
MØTENDE VARAMEDLEMMER:	1. varamedlem Jan Lothe (H)
FORFALL:	Ingen
FRA SEKRETARIATET MØTTE:	Seniorrådgiver Odd Gunnar Høie, Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS
FRA REVISJONEN MØTTE:	Regnskapsrevisor Roald Stakland og forvaltningsrevisor Bjørg R. Sandven – KPMG AS fra sak 32
FRA ADMINISTRASJONEN:	Kommunaldirektør Sissel Hynne og virksomhetsleder Kathrine Straum i sak 32
ANDRE SOM MØTTE:	Ingen
MERKNADER TIL INNKALLING:	Ingen
MERKNADER TIL SAKLISTE:	Sak 34 ble behandlet før sak 33, ellers ble saklisten fulgt.

Leder ønsket velkommen til første møte i perioden. Alle medlemmene og sekretær presenterte seg.

FØLGENDE SAKER BLE BEHANDLET:

SAK 29/19 KONTROLLUTVALGETS ANSVAR OG OPPGAVER

Sekretariatets innstilling:

Haugesund kontrollutvalg tar gjennomgangen av utvalgets ansvar og oppgaver til orientering. Utvalget har ingen merknader knyttet til evalueringen for perioden 2015-2019 eller Utvalget vil framheve følgende

Behandling i kontrollutvalget 26.11.19:

Utvalgssekretær gjorde greie for utvalgets ansvar og oppgaver. Flere av medlemmene hadde deltatt på informasjonsmøtet i Aksdal og fått mye informasjonen der. Utvalgsleder supplerte og refererte kort om utvalgets behandling av KUF-saken. Han brukte dette som et eksempel på ulike saksområder utvalget kan komme borti i.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 26.11.19:

Haugesund kontrollutvalg tar gjennomgangen av utvalgets ansvar og oppgaver til orientering. Utvalget har ingen merknader knyttet til evalueringen for perioden 2015-2019.

SAK 30/19 FORSLAG TIL MØTEPLAN FOR 2020

Sekretariatets innstilling:

Haugesund kontrollutvalg godkjenner følgende møteplan for 2020:

Tirsdag: 04.02, 17.03, 12.05, 09.06, 25.08, 22.09, 20.10 og 17.11 – kl. 14.00

Utvalgssekretær kan i samråd med leder endre møtedato ved behov.

Behandling i kontrollutvalget 26.11.19:

Utvalget sluttet seg til forslaget slik det var fremlagt.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 26.11.19:

Haugesund kontrollutvalg godkjenner følgende møteplan for 2020:

Tirsdag: 04.02, 17.03, 12.05, 09.06, 25.08, 22.09, 20.10 og 17.11 – kl. 14.00

Utvalgssekretær kan i samråd med leder endre møtedato ved behov.

SAK 31/19 GODKJENNING AV PROTOKOLL 27.08.19

Sekretariatets innstilling:

Protokoll fra kontrollutvalgsmøte 27.08.19 godkjennes.

Behandling i kontrollutvalget 26.11.19:

Utvalget hadde ingen merknader til protokollen.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 26.11.19:

Protokoll fra kontrollutvalgsmøte 27.08.19 godkjennes.

SAK 32/19 REVISJONSRAPPORT - «RUTINER FOR BEBOERMIDLER OG ANSETTELSESFORHOLD»

Sekretariatets innstilling:

1. Haugesund bystyre tar den fremlagte forvaltningsrevisjonsrapporten om «Rutiner for beboermidler og ansettelsesforhold» til orientering.
2. Rapporten oversendes kommunedirektøren for videre oppfølging av rapportens fem /eller seks anbefalinger.
3. Kommunedirektøren gir tilbakemelding til bystyret via kontrollutvalget om oppfølging av bystyrets vedtak innen ca. 6 måneder.

Behandling i kontrollutvalget 26.11.19:

Forvaltningsrevisor Sandven presenterte rapporten. Hun gjorde greie for formål, problemstillinger, metode og revisor sine vurderinger. Det var blant annet gjennomført 16 intervjuer og kontrollsjekk av ansettelsesprosesser. Hun gjorde rede for revisjonen sine seks anbefalinger, med særskilt vekt på anbefalingen nr. 5 som gjaldt rutiner for bemanning og kostnadsdekning for ledsager på feriereiser. Det var i et intervju med en verge at denne problemstillingen hadde kommet frem. Hun viste til at Bergen kommune hadde en annen praksis på dette område.

Kommunaldirektør Hynne kommenterte rapporten. Hun mente rapporten var nyttig, og opplyste at avdelingen allerede i neste ledermøte vil gjennomgå rapporten og dens anbefalinger. Hynne opplyste at kommunen hadde etablert en god praksis for at ansatte ikke deltok på feriereiser med beboere. Det var politiske vedtak og juridiske vurderinger som lå til grunn for dette. Revisor og kommunaldirektøren svarte på spørsmål.

Medlemmene mente det var viktig å ha klare retningslinjer for bemanning på feriereiser i sammen med beboere, selv når dette skjer på den ansattes regning og på eget initiativ av egen fri vilje.

Utvalget ønskte at kommunaldirektøren vurderte nåværende praksis nøye og innstilte på at anbefaling nr. 5 ble tatt med i vedtaket.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 26.11.19 og innstilling til bystyret:

- 1. Haugesund bystyre tar den framlagte forvaltningsrevisjonsrapporten om «Rutiner for beboermidler og ansettelsesforhold» til orientering.*
- 2. Rapporten oversendes kommunedirektøren for videre oppfølging av rapportens seks anbefalinger.*
- 3. Kommunedirektøren gir tilbakemelding til bystyret via kontrollutvalget om oppfølging av bystyrets vedtak innen ca. 6 måneder.*

**SAK 33/19 BESTILLING AV RISIKO- OG VESENTLIGHETS-
VURDERINGER OG PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON
OG EIERSKAPSKONTROLL 2020-2024 FOR HAUGESUND
KOMMUNE**

Sekretariatets innstilling:

Haugesund kontrollutvalg bestiller risiko- og vesentlighetsvurdering og Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020-2024 for Haugesund kommune slik den foreligger i vedlagt prosjektplan/ med disse endringene.... Rammen blir satt til 140 timer.

Behandling i kontrollutvalget 26.11.19:

Forvaltningsrevisor Sandven presenterte prosjektplanen. Hun gjorde greie for planlagt prosess, metode og tidsramme. Medlemmene drøftet forslaget og revisor svarte på spørsmål. Utvalget sluttet seg til framlegget.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 26.11.19:

Haugesund kontrollutvalg bestiller risiko- og vesentlighetsvurdering og Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020-2024 for Haugesund kommune slik den foreligger i vedlagt prosjektplan. Rammen blir satt til 140 timer.

SAK 34/19 REVISJONSPLAN FOR REGNSKAPSÅRET 2019

Sekretariatets innstilling:

Haugesund kontrollutvalg tar vedlagte revisjonsplan 2019 fra KPMG AS om regnskapsrevisjon og presentasjon fra oppdragsansvarlig revisor om interimrevisjonen så langt i 2019 til orientering.

Behandling i kontrollutvalget 26.11.19:

Regnskapsrevisor Stakland presenterte seg og KPMG AS, som er kommunens revisor. Han delte ut presentasjonen og orienterte om planen. Han fortalte om personalet som jobber med kommunerevisjon, om oppstartsmøte med administrasjonen, og om hvilke forhold revisjonen ville ha et spesielt fokus på i år. Revisor svarte på spørsmål underveis. Utvalget hadde ingen merknader til planen.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 26.11.19:

Haugesund kontrollutvalg tar vedlagte revisjonsplan 2019 fra KPMG AS om regnskapsrevisjon og presentasjon fra oppdragsansvarlig revisor om interimrevisjonen så langt i 2019 til orientering.

SAK 35/19 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER

50. Statusrapport pr. november 2019
51. Bst. vedtak 16.10.19, sak 65/19 – valg av kontrollutvalg 2019-2023
52. Bst. vedtak 16.10.19, sak 71/19 – revisjonsrapport – samarbeid om brann og redning
53. Bst. vedtak 16.10.19, sak 72/19 – oppfølging av selskapskontroll Karmsund Havn IKS
54. Taushetserklæringsskjema (ble signert i møtet)
55. Protokoll fra representantskapsmøte i Haugaland brann og redning IKS 14.11.19
56. Innkalling til representantskapsmøte i HIM 27.11.19
57. Innkalling til representantskapsmøte i Haugaland Vekst IKS 13.12.19
58. Konferanse 2020 for kontrollutvalgene - Sandnes 09.01.20
59. Invitasjon til NKRFs kontrollutvalgskonferanse 29. – 30. januar 2020
60. Ønsker åpenhet og innsyn i kommunenes arbeid – Kommunal Rapport 28.10.19

Behandling i kontrollutvalget 26.11.19:

Utvalget hadde ingen merknader til referatsakene. Utvalget var enige om at alle faste medlemmer kan reise på konferansen i Sandnes. Leder og sekretær koordinerer påmelding til NKRF konferansen på Gardermoen. Det er praksis at inntil 2 medlemmer kan reise. Påmelding til sekretariatet innen fristene.

Taushetserklæringen ble signert på slutten av møtet.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 26.11.19:

Referatsakene 50 – 60 blir tatt til orientering.

Haugesund kontrollutvalg vedtar at alle faste medlemmene kan reise på konferansen i Sandens. Leder og sekretær koordinerer påmelding til NKRF konferansen på Gardermoen. Påmelding til sekretariatet. Deltagerne ordner selv med transport.

EVENTUELT

Kontrollutvalgets budsjettforslag 2020

Svein Abrahamsen opplyste at det ikke var lett å få oversikt over kontrollutvalgets innstilling til budsjett for 2020 i kommunedirektørens forslag. Sekretær og leder opplyste at dette var de oppmerksom på. I en e-post 19.11.19 var det blitt påpekt overfor kommunedirektøren og ordfører at utvalgets innstilling var blitt redusert med kr 239 000. I følge forskrift skal utvalgets innstilling være kjent for bystyret ved endelig budsjettbehandling.

Neste møte: tirsdag 04.02.20, kl. 14.00

Foreløpige saker: valg av nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt, oppfølging av rapport om «Vedlikehold av kommunale bygg», plan for orienteringer i utvalget.

Haugesund/Aksdal, 26.11.19

Gudvin Selsås
Kontrollutvalgsleder

Odd Gunnar Høie
Utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	04.02.20	02/20
Bystyret	04.03.20	

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	216	

OPPFØLGING AV FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT - «VEDLIKEHOLD AV KOMMUNALE BYGG»

Sekretariatets forslag til vedtak og innstilling til bystyret:

Haugesund bystyret tar kommunedirektørens tilbakemelding om oppfølging av KPMG AS sin rapport «Vedlikehold av kommunale bygg» til orientering.

Vedlegg: tilbakemelding fra kommunedirektøren av 28.01.20

Bakgrunn:

Bystyret vedtok enstemmig i møtet 13.03.19, sak 10/19 følgende:

- Haugesund bystyre tar den framlagte forvaltningsrevisjonsrapporten om «Vedlikehold av kommunale bygg» til orientering.*
- Rapporten oversendes kommunedirektøren for videre oppfølging av rapportens anbefalinger.*
- Kommunedirektøren gir tilbakemelding til bystyret via kontrollutvalget om oppfølging av bystyrets vedtak innen ca. 9 måneder.*

Rapporten ble utarbeidet i 2018 og endelig innstilling fra kontrollutvalget ble vedtatt 29.01.19, sak 06/19.

Revisor hadde følgende hovedbudskap og anbefalinger:

- Utarbeide tilstandsrapporter på kommunale bygg og registrere disse i IK-bygg.*

Hvis kommunen utarbeider tilstandsrapporter for kommunale bygg vurderer vi at kommunen vil:

- a. Få oversikt over vedlikeholdsetterslepet i kommunen*

- b. Få et bedre datagrunnlag for å vurdere dagens og det fremtidige vedlikeholdsbehovet*
- c. Sikre at prioriteringer av vedlikehold baserer seg på bygningenes tekniske og vedlikeholdsmessige tilstand*
- d. Kunne utarbeide en vedlikeholdsplan/strategi basert på nåværende og fremtidig vedlikeholdsbehov*
- e. Kunne presentere vedlikeholdsbehovet for folkevalgte slik at man styrker politisk forankring og felles forståelse for vedlikeholdsbehovet og vedlikeholdsarbeidet som utføres i kommunen.*

Oppfølging/tilbakemelding

Kommunedirektøren har i vedlagt brev, mottatt 28.01.20 kommet med sin tilbakemelding om oppfølging av rapportens anbefalinger. Kommunedirektøren skriver at følgende er gjennomført for å følge opp anbefalingene:

- 1. Utarbeide tilstandsrapporter på kommunale bygg og registrere disse i IK-bygg.*
 - a. I 2019 fikk Bolig, bygg og eiendom midler til å prioritere tilstandsvurderinger på kommunale bygg. Bolig, bygg og eiendom ansatte en takstmann i en 2-årig prosjektstilling. Takstmann startet arbeidet august 2019, og er i gang med å registrere tilstanden på byggene. Arbeidet er omfattende og det er planlagt at dette vil ta to år.*
 - b. Haugesund kommune gikk til anskaffelse av IK-bygg som forvaltning, drift og vedlikeholdssystem (FDV) i 2016. Dette systemet blir nå også benyttet fortløpende til å registrere tilstanden på byggene. Datagrunnlaget fra tilstandsrapportene gir en god oversikt over dagens og det fremtidige vedlikeholdsbehovet.*
 - c. For å sikre riktig prioritering av vedlikeholdet, blir alle bygningsdeler tilstandsvurdert på hvert enkelt bygg. Det blir registrert vedlikeholds frekvens med forventet levetid på bygningens tekniske og vedlikeholdsmessige tilstand, mv. IK-bygg generere en prioriteringsliste basert på kategorisering av vedlikeholdsbehovet som er nødvendig for å overholde lov og forskrift. Ledergruppen møtes hver 14.dag for å blant annet å diskutere disse prioriteringene og fremdriften i prosjektene.*
 - d. Etter registrering av tilstand, forventet levetid og vedlikeholdsfrekvens, blir disse i tillegg delt inn i fargekoder – henholdsvis grønn, gul og rød. Rødt representerer behov for strakstiltak. Med bakgrunn i tilstandsvurderingene og fargekodene kan en utarbeide gode rapporter som grunnlag for en vedlikeholdsplan.*
 - e. Når alle data og vurderinger er lagt inn i IK-bygg vil dette kunne legges fram for folkevalgte som enkle og lett forståelige tabeller. Arbeidet er fortsatt i startfasen, men i løpet av 2020 vil kommunedirektøren kunne legge fram deler av oversikten. Det er utarbeidet en prioriteringsrekkefølge som følger; skoler, barnehager, sykehjem og øvrige kommunale bygg som kontorer, baser mm*

Kommunedirektørens brev er vedlagt saken.

Sekretariatets kommentarer

I følge forskrift om kontrollutvalg og revisjon, tilligger det kontrollutvalget å se til at kommunedirektøren følger opp rapporter. Dette skal sikre at kontroll og tilsyn får effekt og bidra til forbedring. Utvalget skal gi rapport til bystyret hvordan merknadene er fulgt opp.

Det er praksis for at administrasjonen møter i utvalget og orienterer om oppfølgingen, i tillegg til skriftlig oversendelse.

Det ligger ikke til kontrollutvalget å fastsette hvordan administrasjonen skal følge opp påviste avvik/svakheter i det konkrete tilfellet, da dette er kommunedirektøren ansvar.

Kontrollutvalget kan også rapportere om tidligere saker til bystyret, dersom kontrollutvalget mener saker ikke er fulgt opp på en tilfredsstillende måte.

Sekretariatet mener administrasjonen viser at de har fulgt opp anbefalingene på en god måte. Utvalget må selv ta stilling til om det er ønskelig med videre oppfølging.

Aksdal, 28.01.20

Odd Gunnar Høie
Seniorrådgiver/utvalgssekretær

Haugesund kommune
Bolig, bygg og eiendom

Haugesund kontrollutvalg
Ved Haugaland kontrollutvalgssekretariat
Postboks 57
5575 AKSDAL

Deres referanse

Vår referanse
Saksnr. 2020/761
Løpenr. 5443/2020
Arkivkode 610

Saksbehandler
Kristine Strønstad
Tlf. 52 74 30 73

Vår dato
28.01.2020

TILBAKEMELDING OM OPPFØLGING AV FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT –

VEDLIKEHOLD AV KOMMUNALE BYGG

Oppfølging etter KPMGs forvaltningsrevisjonsrapport «Vedlikeholdsrapport av kommunale bygg» for Haugesund kommune av januar 2019. Det redegjøres her spesielt i forhold til rapportens anbefalinger i kapittel 7 og forvaltningsrevisjonens forslag til forbedring.

I forhold til anbefalinger fra forvaltningsrevisjonsrapporten er det så langt gjort følgende tiltak:

1. Utarbeide tilstandsrapporter på kommunale bygg og registrere disse i IK-bygg.
 - a. I 2019 fikk Bolig, bygg og eiendom midler til å prioritere tilstandsvurderinger på kommunale bygg. Bolig, bygg og eiendom ansatte en takstmann i en 2-årig prosjektstilling. Takstmann startet arbeidet august 2019, og er i gang med å registrere tilstanden på byggene. Arbeidet er omfattende og det er planlagt at dette vil ta to år.
 - b. Haugesund kommune gikk til anskaffelse av IK-bygg som forvaltning, drift og vedlikeholdssystem (FDV) i 2016. Dette systemet blir nå også benyttet fortløpende til å registrere tilstanden på byggene. Datagrunnlaget fra tilstandsrapportene gir en god oversikt over dagens og det fremtidige vedlikeholdsbehovet.
 - c. For å sikre riktig prioritering av vedlikeholdet, blir alle bygningsdeler tilstandsvurdert på hvert enkelt bygg. Det blir registrert vedlikeholds frekvens med forventet levetid på bygningens tekniske og vedlikeholdsmessige tilstand, mv. IK-bygg generere en prioriteringsliste basert på kategorisering av vedlikeholdsbehovet som er nødvendig for å overholde lov og forskrift. Ledergruppen møtes hver 14.dag for å blant annet å diskutere disse prioriteringene og fremdriften i prosjektene.

- d. Etter registrering av tilstand, forventet levetid og vedlikeholdsfrekvens, blir disse i tillegg delt inn i fargekoder – henholdsvis grønn, gul og rød. Rødt representerer behov for strakstiltak. Med bakgrunn i tilstandsvurderingene og fargekodene kan en utarbeide gode rapporter som grunnlag for en vedlikeholdsplan.

- e. Når alle data og vurderinger er lagt inn i IK-bygg vil dette kunne legges fram for folkevalgte som enkle og lett forståelige tabeller. Arbeidet er fortsatt i startfasen, men i løpet av 2020 vil kommunedirektøren kunne legge fram deler av oversikten. Det er utarbeidet en prioriteringsrekkefølge som følger; skoler, barnehager, sykehjem og øvrige kommunale bygg som kontorer, baser mm

Ole Bernt Thorbjørnsen
Kommunedirektør

Kristine Thoresen Strønstad
Kst. Bolig, bygg og eiendomssjef

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og sendes uten signatur.

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalget	04.02.20	03/20

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	216	

VALG AV NYTT FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT

Sekretariatets forslag til vedtak:

Haugesund kontrollutvalg ber KPMG AS om å legge fram utkast til prosjektmandat på forvaltningsrevisjonsprosjekt om til neste møte.

Vedlegg: e-post fra Frank Hendrikse mottatt 27.01.20 med forslag til forvaltningsrevisjon

Saksorientering:

Bystyret vedtok nye planer for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for perioden 2016-2020 i møtet 19.10.16, etter innstilling fra kontrollutvalget.

I plan for forvaltningsrevisjon er følgende prosjekter prioritert i gruppe 1:

- ~~1. Forvaltningsrevisjon av internkontroll innen tekniske tjenester og byggesaksbehandling - våren 2017~~
- ~~2. Forvaltningsrevisjon av medisinhåndtering - våren 2018~~
- ~~3. Forvaltningsrevisjon av vedlikehold av kommunale bygg - høsten 2018~~
4. Forvaltningsrevisjon av flyttemønster og konsekvensene av å være et regionsenter - Rapport om Samarbeidet om brann og redning på Haugalandet - våren 2019
5. Forvaltningsrevisjon av barnevern

Følgende prosjekter ble uprioritert i gruppe 2:

- Forvaltningsrevisjon av innkjøp
- Forvaltningsrevisjon av internkontroll
- Forvaltningsrevisjon av eiendomsforvaltningen og kommunens leiekontrakter
- Forvaltningsrevisjon av helse og omsorg

I Plan for selskapskontroll 2016-2020 er følgende prosjekter prioritert:

1. Eierskapskontroll - kommunens forvaltning av eierskapsporteføljen
2. Karmsund Havn IKS - våren 2018
3. Haugesund Stadion AS
4. Haugaland Vekst IKS

Våren 2019 bestilte utvalget et prosjekt rapport om «Rutiner for beboermidler og ansettelsesforhold». Etter omtale i media og innspill fra utvalgsmedlem valgte utvalget dette prosjektet. Det var et prosjekt som ikke var tatt inn i planen. Rapporten ble behandlet i møtet 26.11.19.

Utvalget har et budsjett på ca. 585 timer pr år til kjøp av forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Dette tilsvarer 2 til 3 prosjekter, avhengig av størrelse på prosjektene.

Prosjektet om «Rutiner for beboermidler og ansettelsesforhold» var på 250 timer og ble levert høsten 2019. Utvalget har så langt i 2020 bestilt utarbeidelse av Risiko- og vesentlighetsvurdering og Planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll fra revisor. Dette arbeidet har et omfang på 140 timer. Utvalget har mulighet for å bestille 1- 2 andre prosjekter i 2020, avhengig av størrelse på prosjektene.

Kontrollutvalget er gitt fullmakt til å gjøre endringer i planene underveis i perioden, dersom forutsetningene skulle endre seg eller dersom utvalget ønsker flere kontroller.

Kontrollutvalget må drøfte om hvilket prosjekt de ønsker å velge. Utvalget kan også velge å endre eller sette i verk revisjon på andre område enn de som er inkludert i planen, for eksempel fordi risikoforholdene i kommunen har endret seg.

Konkrete prosjekter kan velges ut fra:

- *opplysninger som er kommet fram under regnskapsrevisjon,*
- *saker som har vært behandlet i kommunestyre og kontrollutvalg,*
- *administrasjonens uttalte ønske og behov,*
- *erfaringer fra tilsvarende forvaltningsrevisjonsprosjekt hos andre oppdragsgivere,*
- *forhold som har vært framme i media, nasjonalt eller lokalt,*
- *tilsyn utført av fylkesmannen eller andre tilsynsorgan.*

Oppslag rundt om i landet om mislighold og uetisk framferd har ført til at mange kontrollutvalg har ønsket å sette søkelys på hvordan kommunen arbeider med dette, både generelt og innen mer spesifikke tema. Det blir derfor gjennomført prosjekter innen blant annet *etikk og risikostyring og innkjøp.*

Videre er mange utvalg oppmerksomme når det gjelder tjenestetilbudet til spesielt utsatte grupper. Det gjennomføres prosjekter innen bl.a. *barnevern, avlastning, rusvern og spesialundervisning.*

Det kan settes søkelys på hvordan kommunen møter sine innbyggere, og hvordan brukerne selv opplever tilbudet. Normalt er brukerperspektivet inkludert i alle analyser, men det kan nevnes noen typiske eksempler som *kvalitet i skolesektoren, innspill fra innbyggerne, kvalitet og produktivitet i byggesaker, utbyggingsområde og selvkost.*

I kommunene i sørfylket har kontrollutvalgene der ifølge Rogaland kontrollutvalgssekretariat sett seg ut følgende aktuelle temaer:

- pleie- og omsorgssektoren
- IT-sikkerhet

- Skolefravær/rus og vold i skolen
- Beredskap/samfunnssikkerhet
- Flykninger – integrering/språkopplæring m.m.

Sekretariatet har mottatt et innspill fra Frank Hendrikse med forslag til forvaltningsrevisjon. Han foreslår at utvalget skal bestille en forvaltningsrevisjon for å:

- *avdekke om midler tildelt til anlegg av sykkelveger har vært korrekt brukt*
- *se om retningslinjer, spesielt med tanke på trafiksikkerhet, har blitt fulgt*
- *komme med anbefalinger for fremtidige sykkelveg prosjekter samt muligheter for korreksjon av feil i nåværende sykkelveger, hvis avdekket, kan bli rettet opp.*

E-posten fra Hendrikse med vedlegg er vedlagt saken.

Spørsmål/temaer trenger ikke nødvendigvis gjøres til prosjekt, men utvalget kan også be om en orientering fra administrasjonen.

Når kontrollutvalget har valgt ut prosjekt, vil sekretariatet be revisor komme med et forslag til prosjektmandat og legge fram sak om bestilling i det påfølgende møtet.

Aksdal, 28.01.20

Odd Gunnar Høie
Seniorrådgiver/utvalgssekretær

Emne **HK Kontrollutvalget - forslag forvaltningsrevisjon**
Avsender Frank Hendrikse
<Frank.Hendrikse@haugesund.kommune.no>
Mottaker Selsås Gudvin <gudvin.selsas@telenor.com>, Odd
Gunnar Høie <ogh@kontrollutvalgene.no>
Dato 26.01.2020 21:53

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 27.01.20
Journalført: 20/40/ajle
Arkivkode: 716

- TØI 1597-2017_Sammendrag_trafikksikkerhet for syklist.pdf (~159 KB)
- Lægetidsskriften - Sykling er sunt, men kan også være farlig.pdf (~129 KB)

Hei,

Jeg har lest en artikkel om sykling (og skade det kan medføre) i Legetidsskriftet. Bedre infrastruktur reduserer risiko for en ulykke, uhell eller skade. Studien fra Transportøkonomisk institutt (TØI rapport 1597/2017), som Legetidsskriftet referer til, viser at:

- Ensrettende sykkelveger er spesielt farlig ved kryss
- Dobbelrettet sykkelveg har dobbelt så mange sykkelulykker enn ensrettende og ennå flere konflikter ved kryss

Haugesund kommune har investert i nye sykkelveger de siste årene. Hva jeg har sett av sykkelveger som har blitt laget, gjenspeiler de ikke anbefalinger av TØI. De fleste er dobbelrettet, uten noe skille mellom begge retninger. I tillegg ser kryss å være problematisk.

Jeg foreslår at kontrollutvalget bestiller en forvaltningsrevisjon for å:

- avdekke om midler tildelt til anlegg av sykkelveger har vært korrekt brukt
- se om retningslinjer, spesielt med tanke på trafikksikkerhet, har blitt fulgt
- komme med anbefalinger for fremtidige sykkelveg prosjekter samt muligheter for korreksjon av feil i nåværende sykkelveger, hvis avdekket, kan bli rettet opp

Mvh,
Frank Hendrikse

Mobil 90030957
E-post frank.hendrikse@haugesund.kommune.no

Sammendrag

Trafikksikkerhet for syklister

TØI rapport 1597/2017

Forfatter: Alena Høye

Oslo 2017 155 sider

Denne rapporten inneholder oppdaterte versjoner av fire kapitler i Trafikksikkerhåndboken som alle handler om syklister. Resultatene som presenteres i rapporten er basert på systematiske litteraturgjennomganger og metaanalyser. Syklister har langt høyere risiko i trafikken enn trafikanter på fire hjul og antall drepte og hardt skadde syklister har økt i de siste årene i Norge. Syklister med særlig høy risiko er bl.a. syklister som er påvirket av alkohol, syklister som har lite erfaring, eldre på elsykkel og brukere av bysykler. Separat infrastruktur for syklister kan redusere ulykkesrisikoen, men gjør det ikke alltid. Sykkelfelt og ensrettet sykkelveg er blant tiltakene som reduserer ulykkesrisikoen, forutsatt det er valgt sikre kryssløsninger for sykkelveg samt at det er tilstrekkelig avstand til bl.a. fotgjengere og parkerende biler. Dobbeltrått sykkelveg, gang- og sykkelveg samt sykling på fortau medfører som regel langt høyere risiko enn øvrige løsninger, især i kryss. Risikoen for syklister i blandet trafikk avhenger av bl.a. trafikkmengden, fart og ev. tilrettelegging for sykling i blandet trafikk. Effektiv vinterdrift og øvrig drift av sykkelanlegg kan redusere risikoen for syklister og er en forutsetning for å gjøre det attraktivt å sykle året rundt. Bruk av lys på sykkel og refleksest eller andre typer synlige klær har vist seg å redusere ulykkesrisikoen, både i mørke og i dagslys. Bruk av sykkelhjelmer omtrent halverer risikoen for alvorlige hodeskader.

Denne rapporten inneholder oppdaterte versjoner av de følgende fire kapitlene i Trafikksikkerhåndboken (TSH; www.tsh.toi.no):

- Infrastrukturtiltak for syklister (kapittel 1.1 i TSH)
- Drift av gang- og sykkelarealer (kapittel 2.7 i TSH)
- Sykler, sykkelutstyr og barnetransport på sykkel (kapittel 4.25 i TSH)
- Sykkelhjelmer og hjelmpåbud (kapittel 4.10 i TSH).

Korte versjoner av kapitlene er publisert i webutgaven av TSH. For hvert av kapitlene er det gjort litteraturstudier med et særlig fokus på studier som har undersøkt sammenhenger med eller virkninger på ulykkesinnblandingen eller personskader i ulykker. Til sammen er det funnet over 400 empiriske studier som er oppsummert kvalitativt eller, så langt som mulig, med metaanalyse. De viktigste resultatene er oppsummert i det følgende.

Sykkelykker og syklisters risiko i trafikken

Ifølge offisiell ulykkesstatistikk ble i årene 2012 til 2016 hvert år 10,2 syklister drept og 77,2 syklister hardt skadd i trafikkulykker i Norge. Dette er 7,0% av alle drepte og 11,3% av alle hardt skadde i trafikkulykker i Norge. Antall skadde og drepte syklister har gått ned over tid i Norge, men etter året 2000 har nedgangen flatet av og andelen skadde og drepte syklister av alle skadde og drepte i trafikken i Norge har økt. Risikoen for ulykker og skadegraden i ulykkene er langt høyere i sykkelykker enn i andre ulykker (unntatt ulykker med motorsykler eller mopeder). Risikoen for syklister er størst i kollisjoner med motorkjøretøy, især når motparten er en lastebil. Syklister utgjør kun svært liten risiko for personer i personbiler, men i kollisjoner mellom en syklist og en fotgjenger er det som regel fotgjengeren som blir mest alvorlig skadd.

Sykkelykker rapporteres ofte ikke til politiet og er dermed ikke del av offisiell ulykkesstatistikk. Rapporteringsgraden er lavest for eneulykker og for mindre alvorlige ulykker. I Norge er det estimert at rapporteringsgraden er 1% for lett skadde i eneulykker, 11% for hardt skadde i eneulykker, 29% for lett skadde i kollisjoner og 100% for hardt skadde i kollisjoner samt for alle drepte syklister.

Empiriske studier viser at **ulykkesrisikoen er høyere** blant syklister som:

- Er eldre (men sammenhengen varierer mellom studiene)
- Er menn (men mange studier har ikke funnet noen sammenheng mellom kjønn og ulykkesrisiko)
- Sykler lite og har lite sykkel erfaring
- Er påvirket av alkohol
- Sykler uten hjelm
- Sykler sakte (men for den enkelte syklist øker risikoen med økende fart).

De mest typiske skadene som syklister pådrar seg i ulykker, er skader på armer og ben. Nakkeskader er i gjennomsnitt mer alvorlige enn andre skader, mens skader på hode og armer i gjennomsnitt er mindre alvorlige. Hodeskader er likevel sterkt overrepresentert blant de mest alvorlige skadene og de fleste syklister som er drept i ulykker, har fått alvorlige hodeskader.

Når antall syklister øker, kan (hvis alt annet er likt) også antall sykkelykker forventes å øke. Økningen i antall sykkelykker er imidlertid som regel betydelig mindre enn økningen av antall syklister. I gjennomsnitt medfører en dobling av antall syklister kun en økning av antall sykkelykker på omtrent 40%. Dette er den såkalte «Safety in Numbers» (SiN) effekt. Mulige forklaringer er at andre trafikanter er mer oppmerksomme på syklister og at samhandlingen mellom trafikantgruppene er bedre når det er mange syklister. At byer/områder med mange syklister i gjennomsnitt har bedre infrastruktur for syklister kan også bidra til SiN-effekten.

Infrastrukturtiltak for syklister

Infrastrukturtiltak for syklister har som formål å gjøre det sikrere, tryggere og mer effektivt å sykle. Dette gjelder især for et sammenhengende sykkelvegnett, men også for enkelte løsninger på strekninger og i kryss, samt for andre vegegenskaper som kan gjøre det attraktivt (eller uattraktivt) å sykle.

De fleste skadde syklister blir skadd i kryss, men ulykker på strekninger hvor farten som regel er høyere, er i gjennomsnitt mer alvorlige. Den vanligste konfliktsituasjonen på strekninger er mellom en syklist og en bil som kjører forbi med for lite avstand. De mest typiske ulykkene på strekninger er møteulykker og påkjøring bakfra. I kryss skjer konflikter og ulykker med syklister typisk mellom syklister og høyresvingende motorkjøretøy i samme retning eller møtende venstresvingende kjøretøy. Generelt skjer mange sykkelykker fordi syklister blir oversett av andre trafikanter. Vegutformingen og sykkelanlegg kan bidra til hvor lett det er for andre trafikanter å oppdage syklister. Vegutformingen bidrar også til i hvilken grad syklistenes atferd er uforutsigbar for andre trafikanter.

Generelle vegegenskaper

Vegrelaterte faktorer kan på mange ulike måter påvirke ulykkes- og skaderisikoen for syklister. I Norge bidrar vegrelaterte feil til omtrent to tredjedeler av dødsulykkene med sykkel. Generelle vegegenskaper som påvirker syklisters ulykkes- og skaderisiko er:

- **Høyere fart og høyere fartsgrense** medfører i gjennomsnitt større risiko for alvorlige skader i sykkelulykker. Separate sykkelanlegg har derfor potensielt større effekt på veger med høyere fartsgrenser.
- **Gateparkering** øker risikoen for sykkelulykker, i hovedsak i forbindelse med åpne bildører.
- **Trikkeskinner** på vegen øker risikoen for sykkelulykker, i hovedsak som følge av at sykkelhjul setter seg fast i skinnene.
- **Vegbelysning** kan redusere sykkelulykker ved at syklister blir lettere å oppdage og ved at syklistene får bedre siktforhold.
- **Lite synlig infrastruktur** kan bidra til sykkelulykker, især eneulykker.
- **Regulering av vikeplikt** påvirker risikoen for konflikter og kollisjoner med andre trafikanter. Både vikeplikt og forkjøringsrett for syklister kan ha sikkerhetsmessige fordeler og ulemper. Uklare vikepliktsregler kan også bidra til konflikter og ulykker.

For lite forbikjøringsavstand bidrar til mange konflikter, men effekten av lover om minste forbikjøringsavstand på sykkelulykker er ukjent.

Separate sykkelanlegg generelt

Virkingen av separate sykkelanlegg på sykkelulykker avhenger av de konkrete sykkelanleggene. Separate sykkelanlegg kan også indirekte påvirke risikoen for sykkelulykker ved at separate anlegg tiltrekker flere syklister (Safety in Numbers). Hvorvidt sykkelulykker på separate sykkelanlegg er mer eller mindre alvorlige enn i blandet trafikk, varierer mellom studiene.

Sykkelfelt

Sammenlignet med blandet trafikk reduserer sykkelfelt risikoen for sykkelulykker, især i kryss hvor det ble funnet omtrent en halvering av ulykkesrisikoen. Dette er basert på en metaanalyse av syv empiriske studier som har kontrollert for bl.a. antall syklister. Det absolutte antall sykkelulykker kan øke på grunn av økende antall syklister.

Framkommeligheten for syklister er som regel bedre i sykkelfelt enn ved øvrige løsninger, især i forhold til dobbeltrettet sykkelveg og gang- og sykkelveg (GS-veg).

Øvrige resultater fra empiriske studier av sykkelfelt er:

- **Avstand under forbikjøringer** kan være mindre på veger med sykkelfelt enn i blandet trafikk, især når sykkelfeltet er smalt. Forklaringen er at syklister holder større avstand fra kantlinjen, samtidig som biler i mindre grad endrer sideplasseringen under forbikjøringer.
- **Motorkjøretøy i sykkelfelt** kan skape problemer for syklister. Det er flest busser som ikke respekterer sykkelfeltlinjen.
- **Fart blant motorkjøretøy** er ofte redusert på veger med sykkelfelt, men dette avhenger av utformingen.
- **Fortaussykling** er som regel redusert på veger med sykkelfelt.
- **Overholdelse av vikeplikten** for syklister i kryss kan forbedres med hjelp av oppmerkede, ev. fargede, sykkelfelt gjennom kryss.
- **Gateparkering** ved siden av sykkelfelt gjør det utrygt for syklister og medfører økt risiko for dørulykker. Brede sykkelfelt med god avstand til parkerende biler kan redusere problemene noe.

- **Sykkelfeltbredden** bør være tilstrekkelig for å unngå at biler holder for lite avstand til syklister under forbikjøringer, for å sikre tilstrekkelig avstand til parkerende biler og for å gjøre det mulig for syklister å sykle forbi andre syklister. Sykkelfelt bør likevel heller ikke være for brede for å unngå at de brukes som ekstra-kjørefelt eller parkeringsplass.
- **Fargede sykkelfelt på strekninger** har ukjent effekt på ulykker, men de fleste sykklistene føler seg tryggere.

Sykkelveg

De fleste studier tyder på at ensrettede sykkelveger reduserer risikoen for sykkelulykker i forhold til blandet trafikk, i hovedsak på strekninger. I kryss har sykkelveger mindre gunstig effekt og kan føre til økt antall ulykker. Bilister overser ofte syklister på sykkelveg i kryss, enten på grunn av sikthindre eller fordi de ikke forventer syklister. Det er funnet syv empiriske studier av hvordan ensrettet sykkelveg påvirker sykkelulykker, men resultatene lar seg ikke oppsummere med metaanalyse. Det totale antall sykkelulykker på vegger med ensrettet sykkelveg kan øke som følge av økt antall syklister. I tillegg har syklister som benytter sykkelveger, i gjennomsnitt høyere ulykkesrisiko enn syklister som sykler i blandet trafikk (også når de ikke sykler på sykkelveg).

Dobbeltrippet sykkelveg har i to studier (begge med kontroll for antall syklister) vist seg å ha nesten dobbelt så mange sykkelulykker i kryss som ensrettet sykkelveg. Dobbeltrittede sykkelveger har også flere konflikter i kryss. Risikoen er størst for syklister som sykler på venstre side av vegen (på «feil» side, sett fra kryssende bilisters perspektiv). Kryssløsninger som bedrer sikkerheten for syklister, medfører ofte dårligere framkommelighet.

Sammenlignet med sykkelfelt har dobbeltrippet sykkelveg dårligere sikkerhet, men ensrettet sykkelveg kan ha omtrent like god sikkerhet (avhengig av utformingen, især i kryss).

Framkommeligheten for syklister kan være like god på ensrettede sykkelveger som i sykkelfelt (avhengig av utformingen), men er som regel dårligere på dobbeltrittede sykkelveger. I kryss avhenger effekten på framkommeligheten av om sykkelvegen er forkjørsregulert.

Gateparkering ved siden av sykkelvegen (dvs. sykkelveger mellom parkerende biler og fortau) kan bidra til mange konflikter, især med fotgjengere og åpne bildører. De fleste syklister føler seg utrygge på slike sykkelveger.

Effektiv separering fra fortau er en forutsetning for å unngå konflikter mellom syklister og fotgjengere. Med effektiv separering menes både at det er et tydelig skille mellom arealene for fotgjengerne og sykklistene og at det er nok plass til både fotgjengere og syklister slik at man unngår at en av gruppene benytter den andres areal som følge av plassmangel.

Gang- og sykkelveg / Fortau

Risikoen for sykkelulykker er omtrent doblet på GS-veger, både i forhold til blandet trafikk og i forhold til ensrettet sykkelveg/sykkelfelt. På fortau er risikoen for sykkelulykker enda høyere enn på GS-veg. Dette er basert på syv empiriske studier av sykkelulykker på GS-veg og fortau som har kontrollert for antall syklister. En mulig forklaring på den høye risikoen på GS-veger og fortau er at det er mange konfliktmuligheter, både sykklistene imellom og mellom trafikantgrupper, både på strekninger og i kryss. En annen mulig forklaring er at syklister som benytter GS-veg/fortau i utgangspunktet har høyere ulykkesrisiko enn andre syklister, uavhengig av hvor de sykler.

Framkommeligheten for syklister er betydelig dårligere på GS-veg enn på alle øvrige løsningsene, med mindre det er kun svært lite fotgjenger- og møtende sykkeltrafikk.

Sykkeleक्सpressveg

Sykkelanlegg som er utformet i tråd med prinsippene for sykkeleक्सpressveg har potensiale for å ha lavere risiko for sykkelulykker enn andre sykkelanlegg, men det er ikke funnet studier som har empirisk undersøkt virkningen på sykkelulykker. Sykkeleक्सpressveg er per definisjon utformet slik at syklistene har best mulig framkommelighet.

Sykkelgate

Sykkelgater kan tenkes å bedre sikkerheten på strekninger. Avhengig av utformingen kan sykkelgater likevel medføre stort konfliktpotensial mellom fotgjengere og syklister. Framkommeligheten kan også i utgangspunktet være god, men dette vil avhenge av den konkrete utformingen (f.eks. gateparkering, fotgjengertrafikk) og tilretteleggingen i kryss.

Tilrettelegging for syklister i blandet trafikk

I blandet trafikk kan ulykker og konflikter med syklister reduseres med hjelp av bl.a. utvidet vegskulder (på veger uten gateparkering), sharrows (oppmerkede piler og sykkelsymboler i kjørebanelen) og fartsreduserende tiltak for motorkjøretøy. Midtstilt kjørefelt med ekstra-brede vegskuldre har vist seg å skape forvirring og ikke å fungere etter hensikten. Framkommeligheten for syklister kan prinsipielt være like god eller bedre enn i blandet trafikk uten tilrettelegging. Blandet trafikk kan ha like god eller bedre framkommelighet enn sykkelfelt (unntatt ved bilkøer som kan forsinke syklister).

Sykling mot kjøreretningen i enveiskjørte gater

Sykling mot kjøreretningen i enveiskjørte gater har vist seg å redusere antall sykkelulykker og å redusere fortaussykling. Nesten alle konflikter i enveiskjørte gater med sykkelfelt mot kjøreretningen skjer som følge av at parkerte biler, containere osv. blokkerer sykkelfeltet. Framkommeligheten for syklister blir betydelig bedre.

Kryssløsninger

Kryssløsningene som er beskrevet i det følgende kan delvis benyttes for både sykkelfelt og ensrettet sykkelveg, og delvis kun for enten ensrettet sykkelfelt eller sykkelveg. For de fleste tiltak er det kun funnet få studier og resultatene kan ikke nødvendigvis generaliseres men vil alltid avhenge av den konkrete utformingen og lokale forhold.

Farget sykkelfelt i kryss kan medføre færre sykkelulykker, færre konflikter og at flere motorkjøretøy overholder vikeplikten. Det ble imidlertid også funnet mindre forsiktig atferd blant syklister i kryss med fargede sykkelfelt.

Framtrukket stopplinje for syklister i signalregulerte kryss kan redusere ulykker og konflikter i forbindelse med at signalet skifter fra rødt til grønt.

Sykkelboks i signalregulerte kryss kan redusere antall sykkelulykker ved at syklistene blir mer synlige og forbedrer atferd og ved at bilistene i større grad respekterer vikeplikten for syklister. Mange bilister respekterer imidlertid ikke sykkelboksen.

Midtstilt sykkelfelt i signalregulerte kryss er et oppmerket felt til venstre for høyresvingfelt for motorkjøretøy. Tiltaket kan forhindre konflikter mellom syklister som skal rett fram og høyresvingende kjøretøy, samt å gjøre syklister mer synlige.

Tilbaketrukket sykkelveg kan benyttes både i signalregulerte og i vikepliktsregulerte kryss. Tilbaketrukket sykkelveg kan både øke og redusere konflikter, avhengig av utformingen (især siktforhold, vikepliktsregulering og effekten på syklistenes fart). Konflikter oppstår typisk som følge av uklare vikepliktsregler. Utforminger som reduserer konfliktnivået medfører som regel betydelig redusert framkommelighet for syklister.

Framtrukket sykkelveg har som formål å gjøre syklister mer synlige for bilistene.

Avkortet sykkelveg er en ensrettet sykkelveg som avsluttes før krysset. Formålet er at bilister og syklister blir mer oppmerksomme på hverandre og at syklistene ikke skal oppleve en (falsk) trygghet gjennom separering fra motorkjøretøy helt fram til krysset. Virkningen på ulykker og konflikter er ukjent.

Overkjørsel er en sykkelveg som føres i form av et opphøyet sykkelfelt over sidevegen og fungerer dermed som en fartshump for kjøretøy på sidevegen. Overkjørsel har vist seg å redusere antall sykkelulykker, i hovedsak fordi motorkjøretøy reduserer farten.

Planskilte anlegg, dvs. broer og tunneler, har i én empirisk studie vist seg å redusere antall personskader blant syklister med 44%. Forutsetningen for at slike anlegg reduserer sykkelulykker er at syklistene bruker anleggene (og ikke f.eks. sykler på vegen istedenfor) og at det ikke oppstår «nye» konflikter og ulykker mellom syklister og fotgjengere eller syklistene imellom.

Effektene av krysstiltakene på syklisters **framkommelighet** lar seg noe forenklet oppsummere slik at løsningene som gir syklistene best sikkerhet har dårligst effekt på framkommeligheten. Dette gjelder bl.a. løsninger hvor syklistene har vikeplikt for kryssende trafikk som tilbaketrukket sykkelveg, og sykkelveg istedenfor blandet trafikk i rundkjøringer. Det finnes imidlertid også noen løsninger som gir både god sikkerhet og framkommelighet som midtstilt sykkelfelt og sykkelboks, samt overkjørsel for forkjørsregulert sykkelveg.

Løsninger i rundkjøringer

Rundkjøringer har i gjennomsnitt flere sykkelulykker enn andre typer plankryss, men dette er i stor grad avhengig av den konkrete utformingen. De mest typiske sykkelulykker i rundkjøringer er ulykker mellom en sykkel i rundkjøring og en bil som kjører inn i rundkjøringen. Faktorer som påvirker ulykkesrisikoen for syklister er:

- **Høyere fart:** Flere sykkelulykker
- **Flere kjørefelt:** Flere sykkelulykker
- **Rette vinkler mellom armene og sirkulasjonsareal:** Potensielt færre sykkelulykker
- **Flere syklister:** Færre sykkelulykker (lavere risiko)
- **Sykkelfelt i rundkjøringen (vs. blandet trafikk):** Flere sykkelulykker
- **Sykelveg i rundkjøringen:** Potensielt færre sykkelulykker, men avhengig av regulering og utforming (generelt gjelder at dårligere framkommelighet på sykkelveg medfører bedre sikkerhet).

Tiltak for å bedre sikkerheten for syklister i rundkjøringer med blandet trafikk kan være fartsreduserende tiltak og tiltak som «tvinger» syklistene i midten av kjørefeltet i rundkjøringen og reduserer situasjoner hvor biler og syklister kjører parallelt.

Tiltak i tunneler

Det er ikke funnet empiriske studier som har undersøkt virkninger på ulykker av tiltak for syklist i tunneler med blandet trafikk. Et mulig tiltak er tilrettelegging for sykling *utenfor* tunnelen. Det er også forslått et varslingsystem som aktiveres av syklist før disse sykler inn i tunnelen og som varsler førere av motorkjøretøy om at det syklist i tunnelen.

Drift av gang- og sykkelarealer

Drift av gang- og sykkelanlegg omfatter:

- **Vinterdrift:** Snøbrøyting, bortkjøring av snø og strøing med sand eller salt
- **Drift for øvrig:** Fjerning av sand, grus, løv mv. rydding av vegetasjon og lapping av hull og ujevnheter.

Ferdselsarealer for gående og syklende skal ifølge Statens vegvesens håndbok R610 (2012) være «farbart og attraktivt for fotgjengere og syklist slik at de foretrekker å ferdes der framfor i kjørebanelen».

Både fotgjengere og syklist har høyere ulykkesrisiko på snø-/isdekket veg enn på bar veg. Dette gjelder især eldre fotgjengere og syklist. Blant fotgjengere er det især fallulykker som øker. Blant syklist øker eneulykker mer enn kollisjoner. Hvorvidt sykkelulykker også er mer alvorlige på glatt veg varierer mellom studiene. Risikoøkningen på glatt veg er større når det er små andeler av vegene som er glatte enn når det er store andeler som er glatte. I tillegg til snø og is kan også rester av strøsand utgjøre en risiko for syklist. En svensk studie viser at faktorer som er relatert til drift og vedlikehold, bidrar til nesten halvparten av sykkelulykkene som er eneulykker med alvorlig personskaide.

Blant syklist er det en del forskjeller mellom dem som sykler om vinteren og dem som kun sykler om sommeren. De som sykler om vinteren, er oftere menn, bruker oftere hjelm og lys, sykler fortere og er i gjennomsnitt mer sikkerhetsorienterte enn dem som ikke sykler om vinteren.

Vinterdrift

Vinterdrift av gang- og sykkelarealer kan redusere ulykkesrisikoen for syklist og fotgjengere ved at føreforholdene blir bedre, især når arealene blir mindre glatte. Feiing og salting samt varmsanding kan være egnede metoder for vinterdrift. Brøyting kan også være en egnet metode, men kan føre til at vegene blir glattere istedenfor mindre glatte. Oppvarming er trolig den mest effektive metoden. Om vinteren og under vanskelige føreforhold er det færre syklist og fotgjengere, samt et spesielt utvalg av syklist og fotgjengere som fortsetter å sykle/gå. Antall fotgjengere går mindre ned om vinteren enn antall syklist.

Hvordan sykkelanlegg og gangarealer driftes om vinteren kan ha stor effekt på framkommeligheten for syklist og fotgjengere. I tillegg kan vinterdriften påvirke hvor syklistene og fotgjengerne sykler/går. F.eks. er det vanlig at fotgjengere går i sykkelfelt når fortauet er glatt og at syklist sykler enten i vegbanen eller på fortauet når det er snø eller snøslaps i sykkelfeltet eller på sykkelvegen.

Drift for øvrig

Drift av gang- og sykkelanlegg for øvrig kan redusere ulykkesrisikoen ved at løv, grus, sand, ujevnheter, hull og sikthindre fjernes. Det er ikke funnet empiriske studier av hvordan drift av gang- og sykkelanlegg for øvrig påvirker ulykker med syklister eller fotgjengere.

Sykler, sykkelutstyr, sykkelklær og barnetransport på sykkel

Type sykkel

Ulike typer sykkel kan ha sammenheng med ulykkesinnblanding både som følge av ulike sykkelegenskaper og, i minst like stor grad, som følge av forskjeller mellom syklistene på ulike typer sykkel.

Landeveis-, terreng-, hybrid- og klassiske sykler: Resultater fra empiriske studier som har sammenlignet ulykkesinnblanding mellom ulike typer sykler, spriker. Landeveis- og terrengsykler har i noen studier vist seg å ha flere ulykker, mens klassiske, billige og gamle sykler har vist seg å ha færre ulykker enn gjennomsnittet. Forskjellene skyldes trolig i hovedsak forskjeller i farten. Landeveissykler har spesielt høy risiko for å miste kontroll på glatt eller ujevn veg.

Elsykler: Elsykler som selges i Norge, er vanlige sykler som er utstyrt med en elektrisk motor som kan gi framdrift når syklisten trækker i pedalene opptil 25 km/t. Såkalte e-bikes, dvs. sykler hvor syklisten ikke behøver å trække for at motoren skal gi framdrift og som delvis kan kjøre betydelig fortere enn 25 km/t, anses i norsk lov ikke som sykler. Formelt sett er elsykler i Norge sykler og ikke motorkjøretøy og følgelig gjelder de samme trafikkreglene som for syklister og elsykler kan benytte den samme infrastrukturen som syklister.

Eldre elsyklister har høyere ulykkesrisiko og større risiko for alvorlige skader enn andre syklister. Dette gjelder især eldre kvinner og kan trolig forklares med både ulike fysiske forutsetninger og at mange av de eldre har ingen eller lite erfaring som syklister. Yngre syklister derimot har ikke høyere risiko på elsykkel. Faktorer som kan påvirke risikoene på elsykkel (vs. andre sykler) er bl.a. høyere fart, manglende erfaring, samt at elsykler er tyngre og vanskeligere å manøvrere. Elsykler medfører lavere risiko enn andre sykler for å gå over styret og å treffe bakken med hodet først når sykkelen får bråstopp eller når framhjulet sklir.

Bysykler: Dette er sykler som kan lånes fra stativer som er satt opp på ulike plasser i byer. Slike sykler er som regel utstyrt med lys. Det er praktisk talt ingen som bruker hjelm på slike sykler. Resultater av studier som har sammenlignet ulykkesrisikoen mellom bysykler og andre sykler, spriker og er kun i liten grad generaliserbare. Bysyklister bruker kun i veldig liten grad hjelm og har vist seg å ha en mer risikofylt atferd enn andre syklister. Derimot brukes bysykler i større grad enn andre i sentrumsområder med lav fart og en mindre andel motorisert trafikk, noe som kan bidra til mindre alvorlige ulykker.

Utstyr på sykler og for syklister

At syklister blir oversett av andre trafikanter er en typisk medvirkende faktor i mange sykkelulykker. Syklistenes synlighet avhenger ikke bare av syklistenes bekledding og bruk av refleks og lys, men også bl.a. av syklistenes atferd, vegutformingen og andre trafikanters forventninger. I mørke er både ulykkes- og skaderisikoen for syklister høyere enn i dagslys, noe som kan forklares med at syklister lettere blir oversett i mørke, men også med andre faktorer som bl.a. at flere trafikanter er beruset når det er mørkt.

Sykkellys er påbudt i Norge ved sykling i mørke eller skumring. Lyset må være hvitt eller gult foran og rødt bak og kan være blinkende eller fast lys. Lyktene må være montert på sykkelen. Det er definert konkrete krav for minste sikt lengder og blinkefrekvenser. I tillegg må sykler ha rød refleks bak og hvit eller gul refleks på begge sidene av pedalene. Virkninger av sykkellys på ulykkesinnblanding er vanskelig å undersøke empirisk da lysbruken henger sammen med mange andre faktorer som også påvirker ulykkesinnblandingen. Resultatene fra empiriske studier spriker, men alt i alt tyder resultatene på at sykkellys reduserer innblandingen i kollisjoner, mer i mørke enn i dagslys og mer når syklisten ikke i tillegg har på en gul jakke eller refleksvest. Omtrentlige anslag på virkningen av sykkellys på innblandingen i kollisjoner er reduksjoner på 10% i dagslys og 30% i mørke når syklisten ikke i tillegg bruker refleksvest. Med bruk av refleksvest er effekten trolig mindre, anslagsvis $\pm 0\%$ i dagslys og -20% i mørke.

Sykelreflektorer kan gjøre det lettere for andre trafikanter å oppdage syklister i mørke, men sykkelreflektorer har ingen eller liten tilleggseffekt på sykler med lys. Under vanskelige siktforhold (regn, snø, tåke) har sykkelreflektorer liten eller ingen effekt.

Synlige sykkelklær har vist seg å redusere antall kollisjoner i mørke. De to metodisk beste studiene viser sammenlagt en reduksjon på 33%. Synlige sykkelklær reduserer oppdagelsesavstanden og dette gjelder særlig klær eller reflekskonstellasjoner med «biomotion». Virkningen på både ulykker og oppdagelsesavstand er omtrent like stor i dagslys som i mørke.

Feil på bremses medfører en stor økning av ulykkesrisikoen, men det er trolig kun en liten andel av sykkelulykkene hvor feil på bremsene har bidratt til ulykken. Sykler med kraftigere bremses har ikke nødvendigvis færre ulykker enn sykler med svakere bremses.

Sykkeldekk påvirker kjøreegenskaper og bremselengden og kan dermed ha betydning for ulykkesinnblandingen. På isete veg har piggdekk bedre veggrep enn andre dekk.

Passasjerer på sykkel

Passasjerer gjør sykkelen tyngre og vanskeligere å manøvrere. Passasjerer på sykkelen har vist seg å medføre omtrent en dobling av ulykkesrisikoen (per sykkelkilometer).

Barntransport på sykkel

Hvordan barntransport på sykkel påvirker ulykkesinnblandingen er ikke undersøkt empirisk. Barneseter på sykkelen kan gjøre sykkelen ustabil. Barnetilhengere gjør ikke sykkelen ustabil man kan bli oversett av andre trafikanter. Alle typer barntransport medfører lengre bremsesveg pga. økt vekt.

Sykkelhjelm

Hodeskader er blant de mest typiske skadene blant syklister som er drept i trafikkulykker. Andelen av syklister i Norge som bruker hjelm, har økt fra 63% i 2006 til 87% i 2015 blant barn og fra 32% i 2006 til 56% i 2015 blant voksne. En rekke land har påbudt bruk av sykkelhjelm (bl.a. Australia og New Zealand for alle syklister og Sverige for barn). I Norge er det ikke påbudt å bruke sykkelhjelm.

Bruk av sykkelhjelm

Det er funnet 53 studier fra 1989-2017 som har undersøkt effekten av sykkelhjelmbruk på skadegraden i ulykker, som er basert på informasjon om sykkelskader fra sykehus eller politirapporterte ulykker og som lar seg oppsummere med hjelp av metaanalyse. Basert på disse studiene er det estimert at bruk av sykkelhjelm reduserer hodeskader med 49% og antall syklister med alvorlig hodeskade med 60%. Effektene på hjerneskader og skallebrudd er nesten like store. Effekten på nakkeskader er mer usikkert, men trolig medfører bruk av sykkelhjelm ikke økt risiko av nakkeskader. Det er ikke funnet systematiske forskjeller i de estimerte effektene av sykkelhjelm mellom voksne og barn.

Sykkelhjelm har en tendens til å være mer effektiv i å forhindre hode- og hjerneskader når hjelmbruken er påbudt og/eller høy enn når hjelmbruken er frivillig og lav. Sykkelhjelmer har viset seg å ha større effekt i eneulykker enn i kollisjoner og større effekt blant berusede syklister enn blant edru syklister. Godkjente hjelmer beskytter bedre mot hode- og ansiktsskader enn ikke godkjente hjelmer. I tillegg må hjelmer passe (ikke være for store), sitte korrekt og være korrekt festet for å beskytte hodet. Over tid er effektene som ble funnet av sykkelhjelm på hodeskader omtrent uendret. Resultatene fra metaanalyse tyder ikke på at manglende kontroll for forstyrrende variabler, bruk av sykehusdata (istedenfor politirapporterte ulykker) eller publikasjonsskjevhet har påvirket de estimerte effektene av sykkelhjelm.

Ulykkesrisiko og risikoatferd: Flere empiriske studier tyder på at syklister som bruker hjelm, har flere ulykker enn syklister som ikke bruker hjelm, men dette kan trolig forklares med manglende kontroll for forskjeller i sykkelomfang. Syklister som bruker hjelm, sykler mer og viser langt mindre risikoatferd, noe som tilsier at ulykkesrisikoen burde være lavere. Resultater fra flere studier tyder på at syklister som bruker hjelm, i gjennomsnitt har mindre alvorlige ulykker enn syklister som ikke bruker hjelm (hodeskader inngår ikke vurderingen av ulykkesalvorlighet).

Teoretisk kan bruk av sykkelhjelm føre til atferdstilpasning, og noen empiriske studier viser at syklister med hjelm sykler fortere. De fleste empiriske studiene støtter imidlertid ikke hypotesen om atferdstilpasning. Tvert imot viser mange studier at syklister som bruker hjelm, i større grad også bruker annet sikkerhetsutstyr (bl.a. lys og refleksest), viser mindre risikoatferd og begår færre trafikklovbrudd enn syklister som ikke bruker hjelm. På andre trafikanters atferd i interaksjon med syklister har syklisters hjelmbruk trolig liten eller ingen effekt.

Hjelpåbud for syklister

Det er funnet 20 studier som har undersøkt effekten av hjelpåbud for syklister og som det er mulig å inkludere i metaanalyse. Basert på disse studiene er det estimert at hjelpåbud for alle syklister reduserer hodeskader med 20% blant alle syklister og med 24% blant barn. Hjelpåbud for barn reduserer hodeskader blant barn med 18% , dvs. at hjelpåbud for alle er mer effektivt for barn enn hjelpåbud som kun gjelder for barn. Hjelpåbud har større effekt på mer alvorlige hodeskader enn på mindre alvorlige hodeskader. Effektene kan være noe overestimerte på grunn av manglende kontroll for trend i noen av studiene. Dette fordi hjelpåbudet ble innført i en periode hvor hjelmb Bruken økte og antall hodeskader gikk ned. Slike endringer kan imidlertid ikke forklare mer enn en liten andel av effektene som ble funnet av hjelpåbud. Én studie viser at effekten av hjelpåbud øker over tid.

Sykelomfang: Innføring av sykkelhjelpåbud kan føre til en nedgang av andelen som sykler. Denne nedgangen er imidlertid ikke nødvendigvis verken stor eller langvarig. Noen studier viser at sykkelhjelpåbud har ført til at færre sykler, mens andre studier fant ingen endring eller at flere sykler. I Australia har nedgangen som ble observert umiddelbart etter innføringen av påbudet, vært kortvarig. Endringer i sykkelomfang kan være påvirket av mange andre faktorer som i de fleste studiene ikke er kontrollert for. Blant alle faktorene som påvirker valget av sykkel som transportmiddel, spiller hjelpåbud kun en relativt liten rolle. Andre faktorer som bl.a. hvorvidt sykkelinfrastruktur oppleves som trygd og fremkommelig, er langt viktigere.

Sykelhjelmbruk: Innføring av sykkelhjelpåbud har i mange studier vist seg å øke hjelmb Bruken blant syklister. Økningen er størst når hjelmb Bruken i utgangspunktet er lav og når det finnes sanksjoner for ikke-bruk av hjelm. Effekten på hjelmb Bruken blant barn er større når påbudet gjelder alle syklister enn når det kun gjelder barn.

Sykling er sunt, men kan også være farlig

Kunnskap om sykling og sykkel-skader må brukes for å bedre folkehelsen og til å forebygge sykkel-skader.

Cirka 2 500 personer dør årlig som følge av ulykker i Norge, og ulykker utgjør tallmessig den viktigste årsaken til dødsfall for aldersgruppen 15–40 år (1). Basert på tall fra Nasjonalt traumeregister utgjorde trafikkskade om lag 4 000 innlagte pasienter ved traumemottak i 2017, og cirka 700 (18 %) av disse var skadd i sykkelulykker (2). Et stort antall av de alvorligst skadde får varige men og nedsatt livskvalitet og blir uføre (3). Ulykker er således årsak til store personlige og samfunnsmessige tap.

De gunstige helseeffektene av fysisk aktivitet er godt dokumentert. Trening forebygger ikke bare hjerte- og karsykdommer, men synes også å ha effekt på en lang rekke andre sykdommer, og er ikke minst gunstig for den psykiske helsen (4). Når vi vet dette, er det et paradoks at helsevesenet ikke har større fokus på å forebygge sykdom og skader i stedet for å reparere. Det kan synes som om hele vår kultur er konserverende, og at vi ikke evner å prioritere forebygging som til syvende og sist vil resultere i mindre sykdomsbyrde og færre utgifter til behandling.

«Vi vet allerede nok om risikofaktorer til å slå fast at bedre infrastruktur er nødvendig»

Mjåland og medarbeidere ved Sørlandet sykehus presenterer nå resultatene fra fire års kartlegging av innlagte pasienter etter sykkelulykker (5). I underkant av 300 pasienter ble behandlet ved sykehuset, hvorav 53 var barn under 16 år. De fleste skadene var lette eller moderate, men 6 barn og 22 voksne hadde meget alvorlige eller kritiske skader. Brudd og lette hodeskader dominerte skadepanoramaet, og hele 45 % av pasientene trengte operasjon. Fire voksne hadde betydelig sekvele etter 12 måneder som følge av alvorlige hode- og nakkeskader.

Sykkelulykkene i studien fra Sørlandet sykehus var i all hovedsak eneulykker og ikke et resultat av påkjørsler av andre trafikanter, hvilket er i tråd med andre rapporter (6). Studien har sine begrensninger ved at datainnsamlingen ikke var prospektiv, og at man kun registrerte pasienter som ble innlagt. Ved Skadelegevakt i Oslo, som i flere år systematisk har registrert sykkel-skader, utgjør innleg-

gelsel til sykehus kun 2 % (6). Mjåland og medarbeideres undersøkelse gir likevel viktig informasjon som vi ikke bare skal merke oss, men bruke til å understreke og understøtte handling. Ikke minst krever dette at samfunnet bruker ressurser på å skaffe kunnskap om hva som fører til ulykker – hvor de skjer, når de skjer og detaljerte årsaker til dem. Uten slik kunnskap vil vi heller ikke kunne sette inn tiltak som virker.

«For å nå klimamessige mål og samtidig bedre folkehelsen trenger vi mer enn noen gang politikere som våger å gå foran»

I tillegg til den gunstige helseeffekten er mer sykling ønskelig i lys av klimaløftet alle har erkjent er nødvendig, dog uten at dette har ført til politisk handling i form av tilstrekkelig tilrettelegging. Vi vet allerede nok om risikofaktorer til å slå fast at bedre infrastruktur med klare skiller mellom syklist, gående og motorisert trafikk, spesielt i byer og tett befolkede områder, er nødvendig (7). Som syklist med egen invalidiserende sykdom, kjenner jeg godt til både den positive effekten trening har på sykdom, og risikoen ved sykling. Risikoen skyldes delvis manglende infrastruktur, men også at trafikanter feilvurderer risiko. Her påligger det ikke minst bilistene, som har størst skadepotensial ved kollisjon med en ubeskyttet syklist, et stort ansvar.

Tiltakene som må til, ligger utenfor hva vi i helsevesenet kan bidra med. Våre politikere må våge å bruke ressurser på å få mer kunnskap og ikke minst sette skadeforebyggende tiltak ut i livet. I disse valgtider er det forstemmende at den politiske viljen til å satse på sykling tilsynelatende er i ferd med å blåse bort i iveren etter å imøtekomme krav om reduksjon av bomavgiftene. For å nå klimamessige mål og samtidig bedre folkehelsen trenger vi mer enn noen gang politikere som våger å gå foran, slik helseminister Dagfinn Høybråten i sin tid gjorde da han trosset motstanden og fikk innført røykeloven.

OLAV RØISE

olav.roise@medisin.uio.no

er faglig leder av Nasjonalt traumeregister og forskningsleder og professor ved Ortopedisk klinikk, Oslo universitetssykehus, og Universitetet i Oslo. Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

LITTERATUR

- 1 Folkehelseinstituttet. Dødsårsaksregisterets statistikkbank. Lest 19.8.2019.
- 2 Nasjonalt traumeregister. Lest 19.8.2019.
- 3 Soberg HL, Finset A, Bautz-Holter E et al. Return to work after severe multiple injuries: a multidimensional approach on status 1 and 2 years postinjury. *J Trauma* 2007; 62: 471–81.
- 4 Vina J, Sanchis-Gomar F, Martinez-Bello V et al. Exercise acts as a drug: the pharmacological benefits of exercise. *Br J Pharmacol* 2012; 167: 1–12.
- 5 Mjåland O, Nygaard A, Storm-Larsen C et al. Sykkelrelaterte skader ved Sørlandet sykehus Kristiansand 2012–2015. *Tidsskr Nor Legeforen* 2019; 139. doi: 10.4045/tidsskr.19.0142.
- 6 Melhuus K, Siverts H, Enger M et al. Sykkel-skader i Oslo 2014. Oslo: Oslo Skadelegevakt, 2015. Lest 20.8.2019.
- 7 Høyve A. Trafikksikkerhet for syklist. TØI rapport 1597/2017. Oslo: Transportøkonomisk institutt, 2017. Lest 20.8.2019.

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalget	04.02.20	04/20

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	216	

PLAN FOR ORIENTERING OM ENHETENE OG KOMMUALE SELSKAPER

Sekretariatets forslag til vedtak:

Haugesund kontrollutvalg vedtar følgende plan for orienteringer fra administrasjonen og kommunale selskaper:

17.03.20	workshop i regi av KPMG
12.05.20	organisasjon og stab v/kommunedirektøren
09.06.20	presentasjon av Risiko- og vesentlighetsanalyser og forslag til planer v/KPMG
25.08.20	tjenesteområdet kultur, idrett og frivillighet v/kommunaldirektør Næsse
22.09.20	xxx – kommunalt selskap
20.10.20	tjenesteområdet oppvekst v/kommunaldirektør Auestad
17.11.20	xxx – kommunalt selskap

Tidsrammen settes til 30-40 minutter inkludert tid for spørsmål.

Sekretariatet gis fullmakt til å invitere i en annen rekkefølge enn slik listen over kommunale ledere er satt opp dersom den som inviteres ikke har anledning til å stille i det aktuelle møtet.

Saksorientering

Kontrollutvalget var i forrige periode svært fornøyd med å få orienteringer om driften av kommunen og hva som skjedde innen de ulike etatene og stab/støttefunksjonen. Medlemmene mente dette var nyttig og lærerikt. Flere kommunale selskaper ble også invitert. Utvalget vedtok en plan for orienteringene i møtet 29.11.16.

Kontrollutvalget kan invitere enhver leder eller ansatt, der man på generell basis ber dem redegjøre for sitt arbeidsområde ved å orientere om driften, hvilke rammevilkår man arbeider under m.m.

Kommunedirektøren er øverste leder og den personen i administrasjonen som kontrollutvalget skal forholde seg til. Alle invitasjoner går derfor via kommunedirektøren, som tar stilling til om vedkommende for det aktuelle arbeidsområdet skal møte for å orientere på hans vegne. Etter reglementet for kontrollutvalget kan ansatte også bli innkalt for å orientere om en sak eller gi opplysninger i konkrete tilfelle. Kommunedirektøren skal da være orientert om det.

Utvalget invitert i forrige periode følgende kommunale selskaper: Haugesund Stadion AS, Karmsund Havn IKS, Haugaland Vekst IKS, Haugaland Kraft AS, Haugesund Teater AS, AS Haugaland Industri, Haugesund kommunale pensjonskasse og Haugaland Interkommunale Miljøverk IKS (HIM). To av selskapene (Karmsund Havn IKS og Haugaland Vekst IKS) ble invitert ved to forskjellige anledninger.

Dersom noen av utvalgsmedlemmene har innspill eller spesielle ønsker om emne og spørsmål i forbindelse med orienteringene bør disse meldes til sekretariatet i forkant.

Fra Haugesund kommune sin administrative organisering har sekretariatet hentet følgende fra kommunens nettside:

ORGANISASJONSKART

Fra og med 1.1.2016 gjelder organisering som skissert under. Et overordnet organisasjonskart over rådmannen og rådmannens ledergruppe som består av fem kommunaldirektører.

Utvalget må ta stilling til hvem de ønsker å invitere og forslag til datoer. Sekretariatet har laget et forslag, men dette kan endres. Det kan også bli endringer dersom foreslått tidspunkt ikke skulle passe for dem som blir invitert.

Aksdal, 28.01.20

Odd Gunnar Høie
Seniorrådgiver/utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	04.02.20	05/20
Bystyret	04.03.20	

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	033	

ÅRSMELDING FOR KONTROLLUTVALGET 2019

Sekretariatet sitt forslag til vedtak:

Haugesund kontrollutvalg godkjenner årsmeldingen for 2019 (med evt. endringer /tillegg).

Innstilling til bystyret:

Haugesund bystyre tar kontrollutvalgets årsmelding for 2019 til orientering.

Saksvedlegg: Årsmelding for kontrollutvalget 2019

Saksorientering:

Etter kommunelovens § 23-5 skal ”*kontrollutvalget rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret eller fylkestinger*”

Vedlagt følger utkast til årsmelding for kontrollutvalgets virksomhet i 2019. Den er satt opp etter omtrent samme mal som tidligere årsmeldinger.

Årsmeldingen oppsummerer aktiviteten til utvalget i 2019 og gir et sammendrag av de hovedsaker som er behandlet av utvalget igjennom året samt en fullstendig oversikt over saker til behandling/orientering.

Eventuelle endringer som måtte komme i forbindelse med kontrollutvalgets behandling vil bli innarbeidet før den videresendes.

Årsmeldingen legges fram for bystyret til orientering etter at utvalget har godkjent den.

Aksdal, 28.01.20

Odd Gunnar Høie
Seniorrådgiver/utvalgssekretær

KONTROLLUTVALGET I HAUGESUND

ÅRSMELDING
2019

INNLEDNING

Kontrollutvalgets årsmelding er en tilbakemelding til kommunestyret om utvalget sin virksomhet og hvilke saker og tema som er tatt opp og behandlet i 2019.

I følge kommuneloven § 23-5 skal «**kontrollutvalget rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret**».

1. OM KONTROLLUTVALGET

Kontrollutvalget er et lovpålagt organ, som på vegne av kommunestyret skal føre det løpende tilsynet med forvaltningen av kommunen (regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon) og selskaper som kommunen eier (eierskapskontroll). Utvalget skal også se til at revisjonen fungerer på en trygg måte. Ordningen er hjemlet i kommuneloven og i egen forskrift om kontrollutvalg og revisjon.

Kontrollutvalget er ikke underlagt andre organer enn bystyret, og rapporterer og innstiller til dette.

Kontrollutvalget har eget reglement, vedtatt av bystyret i 2011, revidert i 2014.

2. MEDLEMMENE I UTVALGET

Det er kommunestyret selv som velger medlemmene. Kontrollutvalget skal minst ha fem medlemmer, og etter kommuneloven § 23-1 skal minst ett medlem velges blant kommunestyret sine representanter. Ansatte i kommunen er utelukket fra valg til kontrollutvalget. Medlemmene kan heller ikke være medlem eller varamedlem i andre utvalg.

Bystyret i Haugesund har valgt følgende medlemmer til kontrollutvalget for perioden 2015-2019:

Faste medlemmer:

Leder Gudvin Selsås (H)
Nestleder Svein Inge Huseby (Frp)
Medlem Heidi Kolstø (H)
Medlem Thorleif Thormodsen (H)
Medlem Lise Haukås (SV)
Medlem Karin Westerlund (A)
Medlem Svein Skrunes (Krf)

Varamedlemmer:

1. Lene Svanberg Jakobsen (H)
2. Christian Rasmussen (H)
3. Ingrid Thormodsen Rein (H)
4. Sigmund Frøiland (H)
5. Astrid Hagland Gjerde (H)
1. Georg Hillestad (Frp)(for Huseby)
1. Knut Steffen Kvala (MDG)(for Haukås)
1. Lene R. Mathisen (V)(for Westerlund)
1. Arne Sjursen (Pp)(for Skrunes)

Gudvin Selsås var medlem av bystyret i perioden 2019-2019. Leder og nestleder i kontrollutvalget har møte- og talerett i bystyret når utvalget sine saker blir behandlet.

Ordføreren har møte- og talerett i utvalget. Han har ikke deltatt på noen av møtene i 2019. Kommunedirektøren har ikke møterett, men kan innkalles av utvalget. Kommunedirektøren har deltatt på fire av seks møter.

I tillegg har flere kommunaldirektører og enhetsledere deltatt i møtene og redegjort i ulike saker eller orientert om sine fagområder.

Møtene blir gjort kjent på kommunen sine nettsider og sekretariatet sine hjemmesider. Her blir også sakspapirene og protokollene lagt ut.

For valgperioden 2019-2023 har bystyret valgt følgende medlemmer:

Leder	Gudvin Selsås (H)
Nestleder	Camilla Klovning Strømø (Frp)
Medlem	Anna Kari Rasmussen (H)
Medlem	Svein Magne Abrahamsen (V)
Medlem	John Malvin Økland (H)
Medlem	Gudrun Caspersen (A)
Medlem	Marte Lysaker Engesli (SV)
Medlem	Frank Hendrikse (MDG)
Medlem	Tor Inge Vormedal (Sp)
Medlem	Kari Mæland (Krf)
Medlem	Arne Sjursen (PP)

Varamedlemmer:

Liste 1

1. Jan Lothe (H)
2. Linda Beate Saltvedt (H)
3. Sverre Rønnevig dy. (Frp)
4. Bernt Norvalls (V)
5. Sissel Jacobsen (H)

Liste 2

1. Geir Jørgensen (R)
2. Dagfinn Torstveit (A)
3. Lise Haukås (SV)
4. Bente H. B. Norvalls (Sp)
5. Holger Straum (Krf)
6. Alf Edvinson (PP)

Første varamedlem fra begge lister har mulighet til å møte fast i alle møter.

3. AKTIVITETENE I UTVALGET I 2019

Kontrollutvalget har avholdt **6** (8) møter, fordelt på fire møter på våren og to møter på høsten. Utvalget har hatt 35 (42) saker til behandling, hvorav 10 (5) saker er videresendt til bystyret. 60 (61) saker har blitt lagt frem til orientering. Fullstendig oversikt over sakene og orienteringssakene følger som vedlegg til årsmeldingen.

Møtene avholdes i formannskapssalen i Haugesund Rådhus. Kontrollutvalgets møter har vært holdt for åpne dører, noe som ble lovpålagt for alle kontrollutvalg fra og med 01.07.13.

Det var ingen fra Haugesund som deltok på fagkonferansen i regi av NKRF på Gardermoen i januar eller på FKT sin konferanse i Kristiansand i juni.

Tre medlemmer fra Haugesund deltok på dagskonferansen i regi av Forum for kontrollutvalg i Rogaland i januar 2020. Dette er en konferanse som vanligvis bli avholdt i november – men på grunn av valg av nye utvalg ble den forskjøvet denne gangen.

4. KONTROLLUTVALGETS HOVEDOPPGAVER

Kontrollutvalget har oppgaver knyttet til tilsyn og kontroll gjennom å føre tilsyn med forvaltningen, regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

4.1 REGNSKAPSREVISJON

Kontrollutvalget skal påse at kommunens og kommunale foretaks årsregnskap blir revidert på en betryggende måte. Kontrollutvalget skal også holde seg orientert om revisjonsarbeidet og påse at det foregår i samsvar med lov og forskrift, god kommunal revisjonsskikk og kontrollutvalgets instruks.

Kontrollutvalget behandlet i møtet 14.05.19, sak 13 og 14 kommunens og Haugesund Kultur & Festivalutvikling KF sitt regnskap for 2018.

Totalt sett ble kommunens regnskap gjort opp med et regnskapsmessig mindreforbruk/overskudd på kr 45,9 mill.kr.

Årsregnskapet viste et positivt netto driftsresultat med 71 mill. kr, noe som utgjør 2,5 % av driftsinntektene. Dette er litt over anbefalt nivå på 1,75%.

Haugesund Kultur & Festivalutvikling KF sitt regnskap ble gjort opp med et regnskapsmessig mindreforbruk på 0,9 mill.

Kontrollutvalget hadde ingen merknader til selve regnskapet. Revisor hadde levert ren revisjonsmelding.

4.2 FORVALTNINGSREVISJON

Kontrollutvalget skal påse at det årlig blir gjennomført forvaltningsrevisjon av den kommunale virksomheten. Forvaltningsrevisjon skjer etter bystyrets vedtatte plan for forvaltningsrevisjon. Plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2019-2020 ble vedtatt av bystyret høsten 2016. Ny plan for perioden 2020-2024 vil bli vedtatt i 2020.

Kontrollutvalget har i 2019 behandlet to forvaltningsrevisjonsrapporter.

Rapport om «Vedlikehold av kommunale bygg» ble behandlet av utvalget 27.11.18, sak 42/18 og på ny 29.01.19, sak 06/19. Bystyret behandlet rapporten 13.03.19 og det ble satt en frist for tilbakemelding på 9 måneder. Det er ventet at kommunedirektøren vil komme med en tilbakemelding i første møtet i 2020.

Rapport om «Samarbeidet om brann og redning på Haugalandet» ble behandlet av utvalget 14.05.19 og 27.08.19. Bystyret behandlet rapporten/saken både 12.06.19 og 16.10.19. Det ble ikke gitt anbefalinger eller bedt om tilbakemelding i denne rapporten.

Kontrollutvalget behandlet en tilbakemelding fra rådmannen på hvordan rapporten om «Legemiddelhåndtering» var blitt fulgt opp i møtet 29.01.19, sak 04/19. Bystyret behandlet tilbakemeldingen i møtet 13.03.19 og tok kommunedirektørens tilbakemelding til orientering.

4.3 SELSKAPSKONTROLL

Kontrollutvalget er pålagt å påse at det blir ført kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper som er heleide av kommunen eller sammen med andre kommuner/fylkeskommuner. Plan for selskapskontroll for perioden 2019-2020 ble vedtatt av bystyret høsten 2016.

Utvalget har deltatt i en samordnet selskapskontroll av Karlsund Havn IKS som ble gjennomført 2018. Rapporten ble lagt fram for utvalget i juni og august 2018. Bystyret behandlet rapporten 17.10.18. Svar på oppfølging av rapporten ble mottatt fra KH i april 2019. Sak om tilbakemelding ble behandlet av utvalget i august og av bystyret 16.10.19.

Tilsyn med selskapene er også gjennomført ved at utvalget har fått orienteringer fra ledelsen i kommunale selskaper eller selskaper kommunen har eierinteresser i. Selskaper som har blitt invitert og møtt i 2019 er følgende: Haugesund kommunale pensjonskasse og Haugaland Interkommunale Miljøverk IKS (HIM).

4.4 TILSYN MED REVISJONEN

Tilsyn med revisjonen blir gjennomført ved gjennomgang av revisjonens planer og rapporter. Utvalget innhenter hvert år uavhengighetserklæring fra ansvarlig revisor. Kommunens revisor har møte- og talerett i utvalgets møter.

Kontrollutvalget gjennomført i 2015 ny anbudskonkurranse om revisjonstjenestene for perioden 2016 - 2020.

Bystyret tiltrådte kontrollutvalgets innstilling om å velge KPMG AS som kommunens revisor i møte 02.12.15, sak 104/15. Avtalen gjelder for 01.07.16-31.06.20, men ble forlenget med 1 år til 31.06.21 ved bruk av kommunens opsjonsavtale. Sak om bruk av opsjon eller ny anbudsrunde ble lagt frem for bystyret 12.06.19, sak 41/19. Arbeidet med ny anbudskonkurranse vil starte opp våren 2020 og valg av revisjonsselskap vil skje til høsten.

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor fra KPMG er Roald Stakland. Han har deltatt på 4 av møtene i 2019. Revisor har møte- og talerett i utvalgets møter.

KPMG AS har lagt frem «Egenvurdering av uavhengighet», presentert plan for revisjonsarbeidet og lagt fram revisjonsrapporter og prosjektplaner.

4.5 TILSYN MED FORVALTNINGEN

Tilsyn med forvaltningen er gjennomført ved at utvalget har fått orienteringer fra kommunedirektøren om spørsmål og saker utvalget har tatt opp.

Kommunedirektøren har svart og orientert om ulike spørsmål fra utvalget. Det har blant annet vært om aksjeverdi på kommunale selskaper, permisjonsreglement og etterlevelse, varslingsreglement og etterlevelse, og i forbindelse med behandling av rapporten om «Samarbeid om brann og redning på Haugalandet».

Utvalget er som kjent ikke et klageorgan for enkeltvedtak og skal heller ikke overprøve politiske vedtak.

5. BUDSJETT/REGNSKAP FOR TILSYN OG KONTROLL

Økonomiavdeling har opplyst at følgende utgifter er bokført i 2019.

TEKST	REGNSKAP 2018	BUDSJETT 2019 (utvalget)	BUDSJETT 2019 (vedtatt av bystyret)	REGNSKAP 2019
Godtgjørelse og andre driftsutgifter	50 144	185 000	Budsjettet på politisk sekretariat	78 703
Revisjons-tjenester	702 062	1 050 000	850 000	829 897
Sekretariats-tjenester	365 000	376 000	376 000	376 000
Sum	1 117 206	1 611 000	1 226 000	1 284 600

Budsjett for 2020

Utvalget behandlet forslag til budsjett for kontroll og tilsyn for 2020 i møtet 27.08.19. Utvalget innstilte på et budsjett på til sammen 1 650 000. Av dette er kr 185 000 avsatt til utvalgets egne kostnader, kr 389 000 til sekretariats-tjenester og kr 1.076 000 til kjøp av revisjonstjenester.

Det ble som tidligere år innstilt på et budsjett med ca. 750 timer til forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Budsjettet ble oversendt økonomiavdelingen. Det skal ifølge forskrift innarbeides i forslag til budsjett fra rådmannen eller bli lagt frem som egen sak for bystyret når budsjettet for kommunen behandles.

Utvalgets innstilling ble redusert med 424 000 kr av bystyret. Dette innebærer en reduksjon på ca. 250 timer til forvaltningsrevisjoner eller selskapskontroller. Det vil utgjøre en rapport mindre i år.

Økonomiavdelingen opplyser at bystyret vedtok et budsjett på kr 1 226 000 for 2020 til revisjon og kontrollarbeid. Det er samme beløp som i fjor.

6. SEKRETARIAT

Kommunen er pålagt å ha et kontrollutvalgssekretariat som er uavhengig, dvs. ikke knyttet opp mot Kommunedirektøren eller revisjonen. Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS ble etablert i 2005 og har vært i drift i 15 år.

Selskapet er eid av 10 kommuner og oppgavene blir ivaretatt av to ansatte. Sekretariatet har, i tillegg til kontakt og samarbeid med utvalgene, administrasjon og politisk ledelse, samarbeid med tre revisjonsselskap, andre interkommunale selskap og sekretariatene i Rogaland, Agder og Hordaland.

Fast sekretær for utvalget har vært seniorrådgiver Odd Gunnar Høie. Sekretariatet har egne hjemmesider www.kontrollutvalgene.no hvor sakskart, protokoller og rapporter blir lagt ut fortløpende.

Svein Inge Huseby møtte som representant fra Haugesund kommune på representantskapsmøte 06.05.19. Astri Furumo fra Haugesund er valgt som styreleder i perioden 2016 - 2020. For valgperioden 2019-2023 er varaordfører valgt som medlem av representantskapet med ordfører som varamedlem.

7. OPPSUMMERING

Aktiviteten i 2019 har vært som planlagt. Utvalget har behandlet to forvaltningsrevisjonsrapporter og oppfølging av en rapport. Utvalget har også behandlet oppfølging av en rapport etter selskapskontroll. Det er bestilt Risiko- og vesentlighetsvurderinger og Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for levering i 2020. To kommunale selskaper har blitt invitert for å orientere om ulike saker. Administrasjonen har gjort greie for saker som utvalget har bedt om underveis gjennom året.

Haugesund, 4. februar 2020

Gudvin Selsås
Leder

Camilla K. Strømø

Anna Kari Rasmussen

Svein Magne Abrahamsen

John Malvin Økland

Gudrun Caspersen

Marte Engesli Lysaker

Frank Henrikse

Tor Inge Vormedal

Kari Mæland

Arne Sjursen

ÅRSMELDING 2019 - VEDLEGG

Oversikt over behandlede saker:

- 01/19 Godkjenning av protokoll fra møtet 27.11.18
- 02/19 Referat- og orienteringssaker 29.01.19
- 03/19 Haugesund kommunale pensjonskasse – orientering om selskapet
- 04/19 Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport - «Legemiddelhåndtering»
- 05/19 Prosjektplan - forvaltningsrevisjon – «Samarbeidet om brann og redning på Haugalandet» - 2. gangs behandling
- 06/19 Forvaltningsrevisjonsrapport - «Vedlikehold av kommunale bygg»
2. gangs behandling
- 07/19 Årsmelding for kontrollutvalget 2018

- 08/19 Godkjenning av protokoll fra møtet 29.01.19
- 09/19 Referat- og orienteringssaker 05.03.19
- 10/19 Haugaland Interkommunale Miljøverk IKS (HIM) – orientering om selskapet

- 11/19 Godkjenning av protokoll fra møtet 05.03.19
- 12/19 Referat- og orienteringssaker 14.05.19
- 13/19 Haugesund kommune - uttale til regnskapet for 2018
- 14/19 Kultur- og festivalutvikling KF – uttale til regnskapet for 2018
- 15/19 Revisjonsrapport - «Samarbeidet om brann og redning på Haugalandet»
- 16/19 Valg av nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt
- 17/19 Revisjonsavtalen – bruk av opsjon eller nytt anbud i år

- 18/19 Godkjenning av protokoll fra møtet 14.05.19
- 19/19 Referat- og orienteringssaker 11.06.19
- 20/19 Prosjektplan - forvaltningsrevisjonsprosjekt –
«Rutiner for beboermidler og ansettelsesforhold»
- 21/19 Evaluering av kontrollutvalgets arbeid i inneværende periode 2015-2019

- 22/19 Godkjenning av protokoll fra møtet 11.06.19
- 23/19 Referat- og orienteringssaker 27.08.19
- 24/19 Revisors uavhengighetserklæring for 2019
- 25/19 Revisjonsrapport - «Samarbeidet om brann og redning på Haugalandet» -
2. gang
- 26/19 Oppfølging av selskapskontroll – Karmsund Havn IKS
- 27/19 Budsjett for 2020 – kontrollarbeidet i kommunen – kontrollutvalgets forslag
- 28/19 Evaluering av kontrollutvalgets arbeid i periode 2015-2019 - 2. gang

- 29/19 Kontrollutvalgets ansvar og oppgaver
- 30/19 Forslag til møteplan for 2020
- 31/19 Godkjenning av protokoll fra møtet 27.08.19
- 32/19 Revisjonsrapport - «Rutiner for beboermidler og ansettelsesforhold»
- 33/19 Bestilling av Risiko- og vesentlighetsvurdering og plan for forvaltningsrevisjon
og eierskapskontroll for Haugesund kommune 2020-2024
- 34/19 Plan for regnskapsrevisjon 2019
- 35/19 Referat- og orienteringssaker

Oversikt over saker fremlagt til orientering:

1. Aksjeverdi på kommunale selskaper v/kommunedirektøren
2. Permisjonsreglement og etterlevelse v/kommunedirektøren
3. Statusrapport pr. januar 2019
4. Brev fra ansatt – (U.off. jfr. Off. loven og forvaltningsloven § 13
5. Foreløpig svarbrev til ansatt – (U.off. jfr. Off. loven og forvaltningsl. § 13)
6. Bst. vedtak 05.12.18, sak 86 – fra budsjettvedtaket vedr. revisjonsordning
7. Fylkesmannen - informasjon om statlige tilsyn med kommunene i Rogaland
8. Årsrapport og skatteregnskap for 2018 fra Haugesund kemnerkontor
9. Protokoll fra representantskapsmøte i Haugaland Vekst IKS 21.12.18
10. Protokoll fra rep. møte i Haugaland brann og redning IKS 28.11.18
11. Protokoll fra Eiermøte i Karmsund Havn IKS 28.11.18
12. Protokoll fra ekstraord. generalfors. i Haugaland Næringspark AS 21.01.19
13. Varslingsreglement og etterlevelse v/kommunedirektøren

14. Statusrapport pr. mars 2019
15. Kontrollrapport 2018 vedr. skatteoppkreverfunksjonen for Haugesund kommune
16. Revisjonsavtalen – bruk av opsjon eller ny anbudsrunde – til uttale
17. Invitasjon til fagkonferanse i regi av FKT i Kristiansand 4. – 5. juni 2019
18. Sivilombudsmannen om lukking av møter i kontrollutvalg 07.11.18
19. Kom. rapport 15.01.19 – prof. Bernt svarer – valg av representantskap til et IKS
20. Forvaltningsrevisjon utvikler lokaldemokratiet - Kommunal Rapport 31.01.19

21. Statusrapport pr. mai 2019
22. Vedtak i bystyret 13.03.19, sak 9/19, 10/19 og 11/19
23. Årsberetning 2018 – Haugesund kultureiendom AS
24. Protokoll fra rep. møte 10.04.19 – Interkommunalt Arkiv Rogaland IKS
25. Protokoll fra rep. møte 26.04.19 – Haugaland brann og redning IKS
26. Innkalling til generalforsamling i Den Norske Filmfestivalen AS 11.04.19
27. Innkalling til generalforsamling 03.05.19 – Haugesund Stadion AS
28. Innkalling til representantskapsmøte 30.04.19 – Haugaland Vekst IKS
29. Innkalling til rep. møte 06.05.19 – Haugaland Kontrollutvalgssekr. IKS
30. Innkalling til representantskapsmøte 22.05.19 – HIM
31. Innkalling til møte i havnerådet 25.04.19 – Karmsund Havn IKS
32. Hvordan vil blir sett på avhenger av innsatsen – Kommunal rapport 14.03.19

33. Statusrapport pr. juni 2019
34. Protokoll fra representantskapsmøte 30.04.19 – Haugaland Vekst IKS
35. Protokoll fra repr. møte 06.05.19 – Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS
36. Innkalling til generalforsamling 11.06.19 – Haugaland Kraft AS
37. Innkalling til generalforsamling 11.06.19 – Haugaland Næringspark AS
38. Innkalling til generalforsamling 11.06.19 – Haugesund Parkering Holding AS
39. FKT og Arendalsuka 2019 – info skriv fra FKT
40. Statusrapport pr. august 2019
41. Bystyrevedtak 12.06.19, sak 40/19 – rapport om brannsamarbeidet
42. Bystyrevedtak 12.06.19, sak 41/19 – revisjonsavtale – bruk av opsjon
43. Oppslag i Haugesunds Avis 14.06.19 om bystyrebehandling av sak 40/19
44. Generalforsamlingsprotokoll av 11.06.19 - Haugaland Kraft AS
45. Generalforsamlingsprotokoll av 11.06.19 - Haugaland Næringspark
46. Representantskapsprotokoll av 28.06.19 – Haugaland brann og redning IKS
47. Fylkesmannens rapport etter tilsyn med samfunnssikkerhet og beredskap 2019
48. Oppslag i Haugesunds Avis 10.05.19 – dom i Haugaland tingrett om underslag og brudd på helsepersonell-loven
49. Valg av kontrollutvalg for perioden 2019-2023 – brev fra FKT 01.07.19

50. Statusrapport pr. november 2019
51. Bst. vedtak 16.10.19, sak 65/19 – valg av kontrollutvalg 2019-2023
52. Bst. vedtak 16.10.19, sak 71/19 – revisjonsrapport – samarbeid om brann og redning
53. Bst. vedtak 16.10.19, sak 72/19 – oppfølging av selskapskontroll Karmsund Havn IKS
54. Taushetsklærings skjema (ble signert i møtet)
55. Protokoll fra rep. møte i Haugaland brann og redning IKS 14.11.19
56. Innkalling til representantskapsmøte i HIM 27.11.19
57. Innkalling til representantskapsmøte i Haugaland Vekst IKS 13.12.19
58. Konferanse 2020 for kontrollutvalgene - Sandnes 09.01.20
59. Invitasjon til NKRFs kontrollutvalgskonferanse 29. – 30. januar 2020
60. Ønsker åpenhet og innsyn i kommunenes arbeid – Kommunal Rapport 28.10.19

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	04.02.20	06/20

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	033	

REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 04.02.20

Sekretariatets forslag til vedtak:

Referatsakene 1 - 12 blir tatt til orientering.

Saksvedlegg:

1. Statusrapport pr. februar 2020
2. Fylkesmannen - informasjon om statlige tilsyn med kommunene i Rogaland 2020
3. Fylkesmannen – invitasjon til tilsynskonferanse i Rogaland – 14.02.20
4. Protokoll fra representantskapsmøte i Haugaland Vekst IKS 13.12.19
5. Protokoll fra representantskapsmøte i HIM 27.11.19
6. Innkalling til representantskapsmøte i Haugaland brann og redning IKS 05.02.20
7. Oversikt over kostnadene til kontroll og revisjon 2019 og budsjett 2020
8. Orienteringsbrev om oppstart av arbeidet med ROV-vurderinger og planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll – workshop 17.03.20 fra KPMG AS
9. Evaluering av konferanse 09.01.20 – Forum for kontrollutvalg i Rogaland
10. Protokoll fra årsmøte i Forum for kontrollutvalg i Rogaland
11. Evaluering av NKRF-konferansen 29. - 30.01.20 v/Selsås og Økland
12. Årsrapport og skatteregnskap for 2019 fra Haugesund kemnerkontor

Saksorientering:

Sakene blir lagt frem for kontrollutvalget til orientering.

Vedr pkt. 12 - skatteregnskap

Kontrollutvalget har mottatt årsrapport og skatteregnskapet 2019 fra kemneren i Haugesund.

Skatteregnskapet for 2019 visere en samlet skatteinntang på 5,122 milliarder kr. Det er en økning fra året før på 4,9 %. Økningen skyldes økte innbetalinger fra personlige og skatteyttere, og økte innbetalinger av arbeidsgiveravgift. Kommunens andel av skatteinntekten i 2019 var på 1,152 milliarder kr. Dette innebærer en økning på 6,3 % i forhold til tilsvarende periode i 2018.

Kommunen har i 2019 satt av 9,3 % til marginavsetning, som utgjør 303 mill. kr. Dette er midler som er holdt tilbake for å dekke utbetalinger av til gode skatt når skatteoppgjøret blir klart i påfølgende år. Marginoppgjøret for 2018 viste overskudd på ca. 54,5 mill. kr. Ifølge kemneren anses derfor avsetningen som tilstrekkelig. Ved utgangen av 2019 er det en nedgang i restanser mot skatteyttere i kommunen på ca. 1,1 mill. kr.

Haugaland arbeidsgiverkontroll har utført arbeidsgiverkontroll for Haugesund kommune. Dette er et samarbeid med ni kommuner i distriktet. Kemneren mener dette fungerer tilfredsstillende.

Kontrollutvalget kan bare ta selve regnskapet til orientering. Revisjonshandlingene knyttet til dette regnskapet er en statlig oppgave, og skatteregnskapet godkjennes på nasjonalt nivå av Stortinget. Skatteoppkreverfunksjonen er inn til videre en kommunal oppgave, og kontrollutvalget har derfor en tilsynsrolle overfor skatteoppkrever, og kan om nødvendig kommentere forhold knyttet til organisering av arbeidet mv.

Stortinget har vedtatt at skatteoppkreverfunksjonen skal overføres til staten fra 1.6.2020.

Aksdal, 28.01.20

Odd Gunnar Høie
Seniorrådgiver/utvalgssekretær

Kontrollutvalget - statusoversikt pr. februar 2020

Saker fra bestilling til behandling i kontrollutvalget

Forvaltningsrevisjoner	Bestilt	Tidsbruk	Status	Ferdig dato	Merknader
Risiko- og vesentlighets vurdering	26.11.19	140 timer	Under utarbeidelse	Våren 2020	
Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll	26.11.19			Høsten 2020	
Selskapskontroller					

Saker under politisk behandling eller til oppfølging i kontrollutvalget

Forvaltningsrevisjoner	Bestilt	Behandlet i KU	Behandlet i bystyret	Planlagt oppfølg.	Merknad
Rutiner for beboermidler og ansettelsesforhold	11.06.19	26.11.19	05.02.20		250 timer
Vedlikehold av kommunale bygg	08.05.18	27.11.18/ 29.01.19	13.03.19	04.02.20	250 timer
Selskapskontroller					

Avsluttede prosjekter

Forvaltningsrevisjoner	Bestilt	Behandlet i KU	Behandlet i bystyret	Fulgt opp i KU/BST	Merknader
Samarbeidet om brann og redning på Haugalandet	30.10.18	14.05.19/ 27.08.19	12.06.19/ 16.10.19	Ingen oppfølging	Avsluttet
Legemiddelhåndtering	24.10.17	06.03.18/ 08.05.18	13.06.18	29.01.19/ 13.03.19	Avsluttet
Internkontroll og byggesaksbehandling	29.11.16	09.05.17	14.06.17	28.11.17/ 31.01.18	Avsluttet
Opplæringstilbud til minoritetsspråklige elever	08.02.16	30.08.16	19.10.16	06.06.17/ 06.09.17	Avsluttet
Selskapskontroller					
Karmsund Havn IKS	30.01.18	05.06.18/ 28.08.18	17.10.18	27.08.19/ 16.10.19	Avsluttet

Fylkesmannen i Rogaland

Vår dato:

19.12.2019

Vår ref:

2019/12301

Dykkar dato:

«REFDATO»

Dykkar ref: **Haugaland**

«REF» **Kommunaltvalgsekretariat IKS**

Mottatt dato: **20.12.19**

Journalført: **19/486/19h**

Arkivkode: **24**

Kontakt saksbehandlar

Maren Skåden, 51 56 88 32

«MOTTAKERNAVN»

«ADRESSE»

«POSTNR» «POSTSTED»

«KONTAKT»

Informasjon om statlege tilsyn med kommunane og fylkeskommunen i Rogaland i 2020

Fylkesmannen i Rogaland har samordna planlagde tilsyn med kommunane og fylkeskommunen med Arbeidstilsynet, Mattilsynet, Arkivverket og Kartverket og planlagde forvaltningsrevisjonar i kommunane.

Vi gjer merksam på at frå januar 2020 vil Fylkesmannen i Rogaland ta i bruk felles nasjonal tilsynskalender. KMD sender i desse dagar ut eit brev til alle kommunane i landet med nærare informasjon om kalenderen. Vi syner til den informasjon om felles nasjonal tilsynskalender som vil gå fram av KMD sitt brev.

I tillegg til at tilsyna vil bli lagt ut på den nye felles nasjonale tilsynskalenderen på nett har vi utarbeida ein oversikt med Fylkesmannen og Arkivverket sine tilsyn. Denne følgjer med som vedlegg til dette brevet. Mattilsynet, Statens vegvesen og Arbeidstilsynet har ikkje bestemt seg for kva kommunar som vil få planlagde tilsyn ennå, og er derfor ikkje med i oversynet. Kartverket har ikkje planlagt tilsyn i Rogaland i 2020.

Arbeidstilsynet vil ha eit særleg fokus på arbeidslivskriminalitet og dei utfordringane dette fører med seg i arbeidslivet. Kommunane vil vere av interesse her, jamfør tilsyn med regelverket om offentlege anskaffingar.

Arbeidstilsynet vil også føre tilsyn med kommunane som byggherre og kommunen som oppdragsgivar. Sistnemnte med utgangspunkt i forskrift om løn- og arbeidsvilkår i offentlege kontraktar. Arbeidstilsynet vil fortsette næringssetinga som omhandlar vald og trugslar innan helse og sosial med rettleiing på kommunedirektørnivå i nokre kommunar. Arbeidstilsynet vil som i 2019 også i 2020 delta i eit forskingsprosjekt under leiing av STAMI (Statens Arbeidsmiljøinstitutt) om effekt av tilsynet sitt verkemiddelbruk. Målgruppa vil vere heimesjukepleie og heimhjelp.

Mattilsynet sine hovudprioriteringar for 2020 er leveringstryggleik på drikkevatn og kvalitet på distribusjonssystema for drikkevatn. Når det gjeld tilsyn med kommunane skal Mattilsynet også prioritera rettleiing og tilsyn med hygiene og rutinar i kommunale og private barnehagekjøkken i 2020.

E-postadresse:
fmropost@fylkesmannen.no

Sikker melding:

www.fylkesmannen.no/melding

Postadresse:
Postboks 59
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44

Telefon: 51 56 87 00
www.fylkesmannen.no/ro

Org.nr. 974 763 230

Arkiverket sine tilsyn har som føremål å sikra at arkiv som har verdi innan kultur eller forskning, eller som inneheld dokumentasjon med rettsleg eller forvaltningsmessig dokumentasjon vart ivareteke og gjort tilgjengeleg for samtid og ettertid.

Statens vegvesen vil i hovudsak utføre risikobaserte tilsyn, retta mot verksemder der det er sannsynleg å avdekkje lovbrøt. Kva verksemder som får tilsyn, avheng av kva opplysningar SVV mottek, og/eller kva SVV sjølv avdekkjer i sitt arbeid. Det er eit krav om å vere registrert i SSV sitt parkeringsregister for å kunne tilby vilkårsparkering. Skulle SVV finne at kommunar i Rogaland som tilbyr vilkårsparkering ikkje har registrert seg, vil det bli ført tilsyn med desse.

Kartverket har ikkje planlagt å føre tilsyn med kommunar i Rogaland i 2020. Kartverket trekkjer ut eit tilfeldig utval i grupper basert på folketal og fylkesvis fordeling. Alle kommunane er med i kvar trekking og det kan føre til at kommunar kan bli trekte ut til nytt tilsyn, kort tid etter førre tilsyn.

Fylkesmannen si utdanningsavdeling vil i 2020 gjennomføre felles nasjonale tilsyn (FNT) på områda skolemiljø og skolebasert vurdering. I tillegg vil vi gjennomføre tilsyn med kommunane si ivaretaking av spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging for barn med nedsett funksjonsevne i barnehage, gratisprinsippet i vidaregåande opplæring, og introduksjonslova for nykomne flyktningar.

Statens helsetilsyn har avgjort at det landsomfattande tilsynet med barnevernlova skal rettast mot barneverntenesta sitt arbeid med undersøkingar. Det vert også tilsyn med tilgjengelegheit til sosiale tenester i NAV og tvungen helsehjelp i kommunale helse- og omsorgstenester.

Miljødirektoratet har ikkje planlagt å gjennomføre landsomfattande kommunetilsyn i 2020. Miljøvernavingdelinga har derfor ingen planlagde tilsyn med kommunen som forureiningsstyresmakt neste år.

Fylkesmannen gjer merksam på at umelde eller hendingsbaserte tilsyn ikkje er med i oversikta.

Kommunar som ønskjer ein samtale med Fylkesmannen rundt prioritering og gjennomføring av tilsyna for 2020, kan ta kontakt med tilsynskoordinator Maren Skåden på telefon 51 56 88 32 eller på e-post: maren.skaden@fylkesmannen.no.

Til slutt vil vi minne om at det blir ny tilsynskonferanse i Stavanger 14. mars 2020. Vi håpar på godt oppmøte! Meir informasjon og moglegheit for påmelding til konferansen finn de på Fylkesmannen sine [nettsider](#).

Med helsing

Lone Merethe Solheim
fylkesmann

Monica Nessa
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Fylkesmannen og Arkivverket sine tilsyn og kontroll med kommunar i Rogaland fylkeskommune 2020

FNT/Landsomfattande tilsyn/nasjonale tilsyn = Nasjonale tilsynskampanjar styrt av sentrale styresmakter (Helseitilsynet sentralt/Utdanningsdirektoratet), utført lokalt

Kommune/fylkeskommune	Fylkesmannen Helse- og sosial- avdelinga	Fylkesmannen Utdannings- avdelinga	Fylkesmannen Samfunns- avdelinga	Fylkesmannen Landbruks- avdelinga	Arkivverket
 <u>BJERKREIM</u>	1. halvår			Forvaltningskontroll februar	
	2. halvår		Spespedhjelp og tilrettelegging august		
 <u>BOKN</u>	1. halvår				Arkivlov 4. april
	2. halvår		FNT: skulemiljø august		
 <u>EIGERSUND</u>	1. halvår			Samfunnstryggleik og beredskap 18. mars	
	2. halvår		Introlova August		
 <u>GJESDAL</u>	1. halvår		Spespedhjelp (utsatt frå 2019) januar		
	2. halvår				
 <u>HAUGESUND</u>	1. halvår	Tilgjengelegheit i sosiale tenester i NAV Uke 17-18			
	2. halvår				

Tilsynskonferanse

14. februar 2020

Clarion Hotel Energy

- 09:30-10:00 Registrering**
Kaffi/te og lett frukost
- 10:00 – 10:10 Velkommen** v/ fylkesmann Lone M. Solheim
- 10:10 - 10:50 Kommunal og moderniseringsdepartementet informerer om arbeidet i arena for nasjonal samordning av tilsyn**
- 10:50 – 11:00 Pause**
- 11:00 - 11:30 Dialogmøta i barnevernet**
Rigmor Kvia de Waard, ass. direktør Helse, sosial og barnevernavdelinga informerer om Fylkesmannen i Rogaland sitt arbeid og erfaringar frå dialogmøta
- 11:30-12:00 Evaluering av dialogmøta** v/Ragnhild Haugli Bråten, Oslo Economics
- 12:00-12:15 Pause**
- 12:15-12:30 Risikobaserte tilsyn som verkemiddel for kvalitetsutvikling i utdanningssektoren** v/utdanningsdirektør Marianne Skogerbø, Fylkesmannen i Rogaland
- 12:30-13:00 Erfaringar frå tilsyn og arbeidet med å lukka avvik**
- Ole Bernt Thorbjørnsen, rådmann i Haugesund kommune fortel om kommunen sine erfaringar frå Fylkesmannen sitt tilsyn med kommunen som forureiningsmyndigheit for grunnforureining
 - Ørjan Daltveit, rådmann i Bjerkeim kommune fortel om kommunen sine erfaringar frå Arbeidstilsynet sitt tilsyn med vald og trugslar i helse- og sosialsektoren
- 13:00-14:00 Lunsj**
- 14:00-14:15 Erfaringar frå tilsyn forts.**
- Strand kommune fortel om sine erfaringar frå tilsyn med samfunnstryggleik og beredskap
- 14:15 – 14:45 Spørsmål og dialog**
«Kva skal til for at tilsyn fører til læring og forbetring i kommunane?»
leia av John Gunnar Skien, kommunikasjonssjef, Fylkesmannen i Rogaland
- 14:45 – 15:00 Oppsummering og avslutning**

Protokoll Representantskapsmøte Haugaland Vekst IKS

Den 13. desember I 2019 ble det avholdt representantskapsmøte i Haugaland Vekst IKS, på Hemmingstad kulturhus i Haugesund. Møtet startet 9:00

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 23.07.20
Journalført: 20/38/096
Arkivkode: 217

Tilstede:

Haugesund kommune v/	Arne-Christian Mohn
Tysvær kommune v/	Sigmund Lier
Bokn kommune v/	Osmund Vaaga
Karmøy kommune v/	Jarle Nilsen
Vindafjord kommune v/	Ole Johan Vierdal
Etne kommune v/	Mette Heide Bergsvåg Ekrheim
Sauda kommune v/	Asbjørn Birkeland
Suldal kommune v/	Øyvind Lovra Tveitane
Sveio kommune v/	Linn Therese Erve
Utsira kommune v/	Tove Grimsby
Rogaland fylkeskommune v/	Arne Bergsvåg
Administrasjonen	Tormod Karlsen
	Inger Kallevik Haavik
	Arvid Nesse
Styret	Kristin Dahle
Haugaland Kontrollutvalgsekretariat IKS	Toril Hallsjø

SAKLISTE:

- Sak 04/19: Valg av møteleder
Jarle Nilsen er valgt som møteleder.
- Sak 05/19: Godkjenning av innkalling og dagsorden
Godkjent.
- Sak 06/19: Behandling av budsjett 2020

Vedtak:

Framlagte budsjett ble enstemmig vedtatt.

Sak 07/19 Valg av styre med leder og nestleder
Valkomiteen for Haugaland Vekst 2019 har bestått av Kristian Birkeland, May Britt Vihovde og Tormod Våga. Etter innspel frå kommunane har komiteen følgjande framlegg til nytt styre for dei neste 2 åra:

Vibeke V Johnsen, rådmann i Karmøy - styreleiar
Ole Bernt Thorbjørnsen, kommunedirektør i Haugesund - nestleder
Gyda Auestad, kommunaldirektør i Haugesund
Øyvind Valen, rådmann i Suldal
Jostein Førre, rådmann i Sveio

Vedtak:

Nytt styre for 2 år for 2020 og 2021 er:

Vibeke Vikse Johnsen styreleder, enstemmig valgt

Ole Bernt Thorbjørnsen, nestleder, enstemmig valgt

Enstemmig valgt:

Gyda Auestad, kommunaldirektør i Haugesund

Øyvind Valen, rådmann i Suldal

Jostein Førre, rådmann i Sveio

Sak 08/19 *Konstituering av regionråd, valg av leder, nestleder og arbeidsutvalg*

Det ble avholdt gruppemøte mellom ordførerne.

Sigmund Lier la fram utsettelsesforslag.

Haugesund støtter forslaget til utsettelse, men ønsker å få protokollført at Haugesund ønsker å stille med leder av regionrådet.

Vedtak:

Valg av leder og nestleder til Regionrådet for Haugalandet samt arbeidsutvalg utsettes. I henhold til selskapets vedtekter kalles det inn til nytt representantskapsmøte så snart som praktisk mulig.

Sak 09/19 *Valg av revisor*

Vedtak:

Representantskapet for Haugaland Vekst vedtar å videreføre revisjonsoppdraget med KPMG.

PROTOKOLL FRA MØTE 27.11.19 I REPRESENTANTSKAPET HAUGALAND INTERKOMMUNALE MILJØVERK IKS

Møtet ble holdt på Toraneset Miljøpark 27. november 2019 fra kl. 15.00-17.00.

Følgende representanter møtte:

Bokn	Egil Våge
Etne	Kristin Golf (vararepresentant)
Etne	Varaordfører Kenneth Lyng Karlsen
Haugesund	Astri Furumo
Haugesund	John W. Pettersen
Haugesund	Karoline Sjøen Andersen
Haugesund	Arne Trygve Løvvik
Tysvær	Ordfører Sigmund Lier
Tysvær	Varaordfører Sven Ivar Dybdal
Vindafjord	Ordfører Ole Johan Vierdal
Vindafjord	Gustav Løge Fosse (vararepresentant)

Forfall:

Bokn	June Grønnestad
Etne	Ordfører Mette Heidi Bergsvåg Ekrheim
Vindafjord	Varaordfører Tove Elise Olsen Frøland

Dessuten møtte:

Arild Karlsen	- styreleder i HIM
Trond Kampen	- økonomi- og administrasjonsleder i HIM
Gro Staveland	- adm.dir i HIM

Dokumentasjon av fremmøte ble gjort ved navneopprop.

Innkalling

Evt. merknader til innkallingen

Ingen merknader til innkallingen.

Valg av protokollfører.

Adm dir Gro Staveland ble valgt som protokollfører.

Valg av 2 representanter til å underskrive protokollen i tillegg til møteleder

Karoline Sjøen Andersen og Sven Ivar Dybdal ble valgt.

Godkjenning av sakslisten

Sakslisten ble godkjent.

Vedtaksaker:

19.06 Valg av leder og nestleder - Enstemmig vedtak

Representantskapet valgte følgende leder og nestleder for perioden 2019-2023:

Leder: Astri Furumo

Nestleder: Ordfører Mette Heidi Bergsvåg Ekrheim

19.07 Valg av valgnemnd – Enstemmig vedtak

Ordførere i eierkommunene velges som valgnemnd. Sigmund Lier tar initiativ til å innkalle til første møte.

Referat- og orienteringssaker:

19.08 Protokoll fra møte i representantskapet 22.05.19

Signert protokoll fra møtet 22.05.19 ble tatt til etterretning

19.09 Orientering om HIM pr nov. 2019 ved Gro Staveland

Orienteringen ble tatt til etterretning.

19.10 Orientering om regnskap og andre nøkkeltall ved økonomi- og administrasjonsleder Trond Kampen

Orienteringen ble tatt til etterretning.

Vedtaks sak:

19.11 Budsjett 2020 og økonomiplan 2020 – 2023 – Enstemmig vedtak

1. Representantskapet vedtar budsjett for 2020 slik det er lagt frem i denne saken. Styret har fullmakt til å justere vedtatt budsjett av hensyn til driften innenfor de rammene som er gitt i vedtekten.
2. Representantskapet vedtar økonomiplan for perioden 2020 – 2023 slik den er lagt frem i denne saken. Vedtatt investeringsprogram legges til grunn for budsjettering og gjennomføring av tiltak i perioden. Investeringsrammen for 2020 er på inntil 21.52 mill kr, og styret gis fullmakt til å ta opp lån på inntil 15.1 mill kr til gjennomføring av tiltakene. Ved finansiering skal egenandelen vurderes, men den skal i utgangspunktet være 30 %. Ved opptak av lån skal det benyttes en nedbetalingstid på 10 år dersom ikke annet er sagt. Styret kan likevel bestemme at nedbetalingstiden skal være kortere.
3. Økte driftskostnader blir justert i samsvar med virkelige kostnader når disse foreligger, og innarbeides i årsbudsjettet.
4. Styret gis fullmakt til å ta opp lån til likviditetsformål på inntil 1,0 mill kr.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Astri Furumo', is positioned above the printed name.

Astri Furumo
Møteleder og leder i representantskapet

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Karoline Sjøen Andersen', is positioned above the printed name.

Karoline Sjøen Andersen
Representant

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Sven Ivar Dybdal', is positioned above the printed name.

Sven Ivar Dybdal
Representant

Haugaland brann og redning iks

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 17.01.20
Journalført: 20/27/096
Arkivkode: 217

Møteinnkalling

for

representantskapet for Haugaland brann og redning iks

Møtested: Haugesund, Dikterveien 8

Møtedato: 05.02.2020

Tid: 12³⁰-13⁰⁰

Det vises til selskapsavtalen § 4-1 andre avsnitt, og det innkalles med dette til representantskapsmøte i forbindelse med sak 20/003.

Ved forfall skal varamedlem møte. Hvis ikke medlem eller varamedlemmet kan møte skal dette meldes brannsjef.

SAKSLISTE

Sak nr	Tittel	Saksbehandling
20/001	Godkjenning av innkalling og saksliste	Vedtak
20/002	Godkjenning av protokoll 14.11.2019	Vedtak
20/003	Haugesund kommune sin uttredelse av selskapet	Vedtak
20/004	Eventuelt	-

Sted: Haugesund

Dato: 16.01.2020

Gerd Helen Bø
representantskapsleder

Dag Botnen
brannsjef

Bilagsnr	Bilagsdato	Periode	Konto/Art	Ansvar	Funksj	AV	Tekst	Beløp	Resk.nr	Resk.nr (T)
41901045	11.01.2019	201901	1370	12100	110	0	Sekretariatsjener for kontrollu	94 000,00	5280	Haugaland KU Sekretæriat IKS
41901046	11.01.2019	201901	1370	12100	110	0	Sekretariatsjener for kontrollu	94 000,00	5280	Haugaland KU Sekretæriat IKS
41901047	11.01.2019	201901	1370	12100	110	0	Sekretariatsjener for kontrollu	94 000,00	5280	Haugaland KU Sekretæriat IKS
41901048	11.01.2019	201901	1370	12100	110	0	Sekretariatsjener for kontrollu	94 000,00	5280	Haugaland KU Sekretæriat IKS
41904034	13.02.2019	201902	1370	12100	110	2D	Revisjon Haugesund kommune nr	76 724,00	3125	KPMG AS
41908654	04.04.2019	201904	1370	12100	110	2D	Revisjon Haugesund kommune nr	76 724,00	3125	KPMG AS
41923624	01.10.2019	201910	1370	12100	110	2D	Forvaltningsrevisjon:Beboermidle	167 944,28	3125	KPMG AS
41913851	05.06.2019	201906	1370	12100	110	2D	Forvaltningsrevisjon og SK: samark	261 500,00	3125	KPMG AS
41924907	16.10.2019	201910	1370	12100	110	2D	Delfaktura nr 4 av 4. - revisjon 2019	76 724,00	3125	KPMG AS
41918909	12.08.2019	201908	1370	12100	110	2D	Revisjonshonorar - del 3. august 2019	76 724,00	3125	KPMG AS
41929585	02.12.2019	201912	1370	12100	110	2D	Forvaltningsrevisjon og SK - desen	93 556,00	3125	KPMG AS
41902710	25.01.2019	201901	1296	12130	100	0	Medlemskontigent	10 000,00	7141	Forum for kontroll og tilsyn
41929874	30.11.2019	201911	1270	12100	110	2D	Vurdering av kontrolliltak	10 625,00	3218	Kommunenes sentralforbund
							Totalt u/mva	1 226 521,28		

Konto	Konto (T)	Ansvar	Ansvar (T)	Funksjor	Diverse	Diverse (T)	Beløp
1067 Andre godtgjørelser uten ferieper	12130	Politisk sekretariat	100	9170	Kontrollutvalget		2 001,00
1081 Møtegodtgjørelse folkevalgte	12130	Politisk sekretariat	100	9170	Kontrollutvalget		25 557,00
1099 Arbeidsgiveravgift	12130	Politisk sekretariat	100	9170	Kontrollutvalget		3 884,97
							31 442,97

Konto	Konto (T)	Ansvar	Ansvar (T)	Funksjo	Diverse	Diverse (T)	Beløp
1080 Fast godtgjørelse folkevalgte	12130	Politisk sekretariat	100	1158	Leder kontrollutvalg		32 649,96
1095 Kollektiv ulykkes/gruppelivsforsikring	12130	Politisk sekretariat	100	1158	Leder kontrollutvalg		57,00
1098 Avg. pliktige fordeler i arbeidsforhold	12130	Politisk sekretariat	100	1158	Leder kontrollutvalg -		57,00
1099 Arbeidsgiveravgift	12130	Politisk sekretariat	100	1158	Leder kontrollutvalg		4 608,91
							37 258,87

Totalt er det ført 1 295 223 kroner i 2019.

På budsjettposten funksjon 110 Kontroll og revisjon, har Haugesund kommune budsjettert med kr 1 226 000 for 2020. Posten er knyttet til revisjon og kontrollarbeid.

KPMG AS
Postboks 4 Krisianborg
Kanalveien 11
N-5822 Bergen

Telephone +47 04063
Fax +47 55 32 71 20
Internet www.kpmg.no
Enterprise 835 174 627 MVA

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 10.01.20
Journalført: 20/18/076
Arkivkode: 216

Haugesund kommune kontrollutvalg
v/ Odd Gunnar Høie
Rådhusvegen 9
5570 Aksdal

8. januar 2020

Orienteringsbrev om oppstart av arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurderinger og planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Vi viser til kontrollutvalgets bestilling av risiko- og vesentlighetsvurderinger og planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for perioden 2020-2024. KPMG skal gjennomføre analysene og utarbeide planene for kontrollutvalget.

Formålet med planene

Plan for forvaltningsrevisjon skal peke ut områder innenfor virksomheten til kommunen som bør prioriteres for forvaltningsrevisjonsprosjekter i planperioden. Planen skal være basert på en overordnet analyse av risiko og vesentlighetsvurderinger av hele den kommunale virksomheten.

Plan for eierskapskontroll skal peke ut områder ved eierstyringen og selskap som bør prioriteres for eierskapskontroll i planperioden. Planen skal være basert på en overordna analyse av risiko- og vesentlighetsvurderinger for selskap som kommunen eier og eierstyringen.

Begge planene skal vedtas av kommunestyret.

Gjennomføring av oppdraget – workshops og involvering av kommunen

For å gjennomføre oppdraget vil vi:

- Kartlegge og forstå kommunen
- Ha workshop med administrasjon og politikere for å etablere og verifisere mulige områder og selskap for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll
- Invitere enhetslederne til en kort spørreundersøkelse på e-post
- Dokumentere analysene
- Utarbeide planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Vi vil avholde to workshops i Haugesund kommune. Vi legger opp til at den enkelte workshop vil ta to timer. Vi legger opp til å gjennomføre en workshop med kontrollutvalget sine medlemmer og sekretariat, ordfører og de politiske utvalgsleierne. Videre ønsker vi å gjennomføre en workshop med sentrale personer i

kommunen sin administrasjon. Herunder kommunaldirektørene og eventuelt stabsledere (IKT, personal, økonomi). I tillegg ønsker vi å invitere med hovedverneombud.

Vi håper flest mulig kan delta på workshopen og bidra inn i dette viktige arbeidet.

Dersom du har spørsmål, er det bare til å ta kontakt. Ta da kontakt med Bjørg Rabbe Sandven på telefon 99 39 65 83 eller e-post bjorg.sandven@kpmg.no.

Vennlig helsing
for KPMG AS

Bjørg Rabbe Sandven
Prosjektleder

FORUM FOR KONTROLLUTVALG I ROGALAND

Konferanse 2020 for kontrollutvalgene

[Quality Hotel Residence](#), Sandnes

9. januar 2020

Tema for årets konferanse er **KONTROLLUTVALGENES ROLLE OG OPPGAVER.**

PROGRAM

- 10:00 **Velkommen**
Einar Roald Endresen – leder av arbeidsutvalget i forumet
- 10:05 **Hjelp – jeg er valgt inn i kontrollutvalget!**
Bjørn Bråthen, seniorrådgiver, Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)
- 10:45 Pause
- 11:00 **Forvaltningsrevisjon – erfaringer fra revisor**
Christian Jerejian Friestad, leder forvaltningsrevisjon, Advokat, Rogaland Revisjon IKS
- 11:45 **Årsmøte** – Forum for kontrollutvalg i Rogaland
- 12:00 **Lunsj**
- 13:00 **Styring og kontroll i kommunal sektor**
Bjørn Bråthen, NKRF
- 13:45 Pause
- 14:00 **Kontrollutvalgets oppgaver – regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll**
Bjørn Bråthen, NKRF
- 14:30 Pause
- 14:45 **Korrupsjon og økonomiske misligheter**
Einar Roald Endresen, politioverbetjent og avsnittsleder, FEE -Seksjon for økonomisk kriminalitet - nord, Sør-Vest politidistrikt
- 15:15 **Avslutning**

VEL HJEM

PROTOKOLL

ÅRSMØTE I FORUM FOR KONTROLLUTVALG I ROGALAND 2019

Avholdt på Quality Hotel Residence, Sandnes

Utvalg: Forum for kontrollutvalg i Rogaland	Møtedato: 9. januar 2020	Årsmøtesaksnr.: 1/19 – 5/19
---	------------------------------------	---------------------------------------

Kommunene som var representert på årsmøtet: Bjerkreim, Bokn, Eigersund, Etne, Gjesdal, Haugesund, Hjelmeland, Hå, Karmøy, Klepp, Kvitsøy, Lund, Randaberg, Sandnes, Sauda, Sokndal, Sola, Stavanger, Strand, Suldal, Sveio, Tysvær, Vindafjord og Rogaland fylkeskommune.

SAKLISTE TIL ÅRSMØTET

1/19 Godkjenning av regnskap for 2018 *Arbeidsutvalgets sak 1/19*

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

1. Forum for kontrollutvalg i Rogaland godkjenner regnskapet for 2018 som viser et mindreforbruk på kr 4.315,-. Mindreforbruket settes av til Forumets fond.
2. Akkumulert overskudd pr 31.12.2018 etter fondsavsetning for 2018 utgjør kr 52.036,-. Fondet brukes som bidrag i forbindelse med nye arrangementer.

2/19 Godkjenning av Årsberetning 2018 - Forum for kontrollutvalg i Rogaland *Arbeidsutvalgets sak 2/19*

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Årsmøtet i Forum for Kontrollutvalg i Rogaland godkjenner forumets årsberetning for 2018.

3/19 Godkjenning av budsjett for 2020

Arbeidsutvalgets sak 3/19

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Årsmøtet i Forum for Kontrollutvalg i Rogaland godkjenner det framlagte forslaget til budsjett for 2020.

4/19 Innspill fra årsmøtet 2018

Arbeidsutvalgets sak 5/19

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Saken tas til orientering.

5/19 Valg av arbeidsutvalg og revisor for perioden 2019-2023

Arbeidsutvalgets sak 6/19

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Det velges et arbeidsutvalg til Forum for kontrollutvalg for perioden 2019 – 2023 bestående av:

- Lisbeth von Erpecom Vikse, Sandnes kommune*
- Bjørg Sandal, Sola kommune*
- Svein Abrahamsen, Haugesund kommune*

Vara:

- Ragnhild Olsen, Klepp kommune*

Som revisor for perioden 2019 – 2023 velges:

- Ivar Finnesand, Rogaland fylkeskommune*

Stavanger, 10. januar 2020

Mette Jensen Moen
Sekretær for arbeidsutvalget

NKRFS

Kontrollutvalgskonferanse

29-30 januar 2020

The Qube – Clarion Hotel & Congress Oslo Airport

Hovedtemaer:

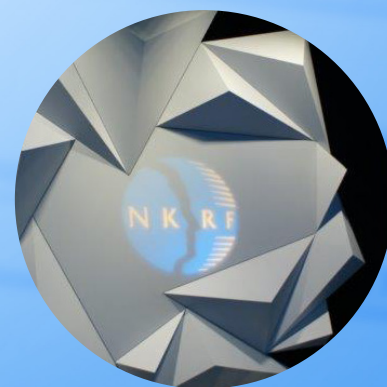
Politikerhets

Rent drikkevann – hva gikk galt?

Bærekraft i et revisjonsperspektiv

Personvern i kommunene

Bompengeselskapene

Målgruppe: Ledere/medlemmer av kontrollutvalg, kontrollutvalgssekretærer, revisorer, ordførere, rådmenn og andre som er interessert i tilsyn og kontroll i kommunesektoren

#ku20nkrf

09.00	Registrering og enkel servering
10.00	Velkommen
10.10	Åpning
10.40	Demokrati under press
11.20	Pause
11.40	Hat og trusler mot folkevalgte?
11.50	Hets av politikere – en trussel mot demokratiet?
12.20	Lunsj
13.20	Hvordan jobbe i et kontrollutvalg?
14.00	Pause
14.20	Rent drikkevann – hva gikk galt?
14.45	Rent drikkevann – en selvfølge?
15.10	Rent drikkevann – et felles ansvar
15.30	Pause
15.50	Refleksjoner rundt NAV-saken
16.20	Bærekraft i et revisjonsperspektiv
17.00	
19.30	Middag

Registrering og enkel servering

Velkommen

► Konferansier Eva Bratholm og daglig leder Rune Tokle, NKRF

Åpning

► Statssekretær Aase Marthe J. Hørrigmo, Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Demokrati under press

► Øystein Djupedal, tidl. politiker, fylkesmann, "Arendalsuke-general" m.m., nå regiondirektør i Husbanken sør

Pause

Hat og trusler mot folkevalgte?

► Carina Riborg Holter, Senior Research Executive i Ipsos

På oppdrag fra KS har Ipsos kartlagt omfanget av hatefulle ytringer og trusler blant folkevalgte politikere i Norge.

Hets av politikere – en trussel mot demokratiet?

Eva Bratholm i samtale med:

► Carina Riborg Holter

► Ole Ueland (H), gruppeleder i Rogaland fylkesting og tidligere ordfører i Sola kommune

► Kamzy Gunaratnam (A), varaordfører i Oslo kommune

Lunsj

Hvordan jobbe i et kontrollutvalg?

► Bård Hoksrud (Frp), leder av kontrollutvalget i Bamble kommune

Pause

Rent drikkevann – hva gikk galt?

► Bård Espelid (Askøylisten), tidligere varaordfører, nå kommunestyrerepresentant, i Askøy kommune

Rent drikkevann – en selvfølge?

► Kjetil Furuberg, avdelingsleder vanntjenester i Norsk Vann

Rent drikkevann – et felles ansvar

Eva Bratholm i samtale med innleiderne

Pause

Refleksjoner rundt NAV-saken

► Stortingsrepresentant Eva Kristin Hansen (A), medlem av kontroll- og konstitusjonskomiteen og saksordfører for NAV-saken

Bærekraft i et revisjonsperspektiv

► Riksrevisor Per-Kristian Foss

Middag

RUNE TOKLE

EVA BRATHOLM

AASE MARTHE J. HØRRIGMO

ØYSTEIN DJUPEDAL

CARINA RIBORG HOLTER

OLE UELAND

KAMZY GUNARATNAM

BÅRD HOKSRUD

BÅRD ESPELID

KJETIL FURUBERG

EVA KRISTIN HANSEN

PER-KRISTIAN FOSS

14.20

Minikurs A
Se info neste side

17.00

09.00

Gode bestillinger og gode analyser – kontrollutvalgets muligheter

Eva Bratholm i samtale med:

- ▶ Beate Marie Dahl Eide (Sp), ordfører i Seljord kommune
- ▶ Torbjørn Berglann, daglig leder i Konsek Trøndelag IKS
- ▶ May Britt Lagesen (A), leder av kontrollutvalget i Steinkjer kommune og medlem av fylkestinget i Trøndelag

09.40

Pause

10.00

Bærekraft – hva er det?

- ▶ Carlo Aall, professor og leder for Norsk senter for berekraftig klimatilpassing ved Vestlandsforskning

10.30

Bærekraftmålene – hva må til lokalt og sentralt?

Eva Bratholm i samtale med:

- ▶ Carlo Aall
- ▶ Stortingsrepresentant Tina Bru (H), andre nestleder i Stortingets energi- og miljøkomite
- ▶ Seniorrådgiver Anne Romsaas, KS

11.00

Pause

11.20

Personvern – hva gjør vi i kommunene?

- ▶ Anette Engum, personvernombud i Bærum kommune

12.00

Pause

12.20

Bompengeselskapenes pengebruk

- ▶ Peter Svaar, journalist i NRK

13.00

Lunsj

10.00

Minikurs B
Se info nederst

BEATE MARIE DAHL EIDE

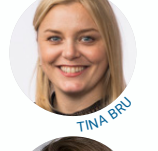
TORBJØRN BERGLANN

MAY BRITT LAGESEN

CARLO AALL

TINA BRU

ANNE ROMSAAS

ANETTE ENGUM

PETER SVAAR

RENATE BORGMO

BJØRN BRÅTHEN

ALEXANDER ETSY JENSEN

ANN KATHARINE GARDNER

KNUT TANEM

Minikurs – parallelt med hovedprogrammet

! Begrenset antall plasser

• **Målgruppe: nye ledere og medlemmer av kontrollutvalget**

Onsdag kl 14.20 - 17.00

A. Kontrollutvalgets formål, rolle og oppgaver

- ▶ Renate Borgmo og Bjørn Bråthen, seniorrådgivere i NKRF

Torsdag kl 10.00 - 11.00

B. Lederrollen i kontrollutvalget

- ▶ Alexander Etsy Jensen, rådgiver i VETAKS og tidl. leder av kontrollutvalget og tidl. medlem av kommunestyret i Vennesla kommune

Torsdag kl 11.20 - 13.00

C. De sentrale momentene for å forstå det kommunale regnskapet

- ▶ Ann Katharine Gardner og Knut Tanem, regnskapsrevisorer i Revisjon Midt-Norge SA

NKRFS

Kontrollutvalgskonferanse

29-30 januar 2020

Påmelding

- Påmeldingsfrist: 12. desember 2019.
- Bindende påmelding skal skje via [NKRFs nettsider](#).
- Faktura vil bli tilsendt etter påmeldingsfristens utløp.
- Det tas forbehold om endringer i programmet.

Konferansepriser *

- Kr 6 900 eks. mva. med overnatting (ikke-medl.: kr 7 300 eks. mva.)
- Kr 5 250 eks. mva. uten overnatting (ikke-medl.: kr 5 650 eks. mva.)
- Kr 1 114 eks. mva. for overnatting m/frokost fra 28. til 29. januar 2020

*) Deltakere fra kontrollutvalg i kommuner/fylkeskommuner hvor sekretærtjenesten ivaretas av virksomheter som er bedriftsmedlem i NKRF, oppnår medlemspris.

Avbestillingsbetingelser

- Avbestilling må skje skriftlig.
- Det vil ved avbestillinger etter påmeldingsfristens utløp kreves et gebyr på kr 500 til dekning av administrasjonsutgifter. Ved avbestilling senere enn en uke før konferansestart belastes 50 % av konferanseavgiften.
- Avbestilling ved legitimert sykdom behandles særskilt.
- Avmelding på konferansedagen, eller ev. uteblivelse, medfører full konferanseavgift.
- Ved hotellreservasjon kommer i tillegg ev. ansvaret overfor hotellet.
- Deltakelse kan ved behov overføres til en annen kollega.

Konferansested

The Qube - Clarion Hotel & Congress Oslo Airport, Gardermoen

Forhåndsgodkjenning

11 timer iht. NKRFs krav til etterutdanning.

Kontaktinfo

Norges Kommunerevisorforbund, Postboks 1417 Vika, 0115 Oslo
 Telefon 23 23 97 00 • post@nkrf.no • www.nkrf.no
www.facebook.com/nkrf.no • www.twitter.com/nkrf

Velkommen på konferanse!

NKRF
1945 – 2020

Norges Kommunerevisorforbund
75 år på vakt for fellesskapets verdier

www.nkrf.no | post@nkrf.no

Organisering Skatteoppkrever
Arbeidsgiverkontroll Margin Skatteregnskap
Innfordring Skatteinngang

Årsrapport

Årsrapport for 2019

Haugesund kemnerkontor

1. Generelt om skatteoppkreverens virksomhet	3
1.1 Skatteoppkreverkontoret – organisering, ressurser og kompetanse	3
1.2 Internkontroll	4
1.3 Skattekontorets kontroll av skatteoppkreverfunksjonen	4
2. Skatteregnskapet	4
2.1 Avleggelse av skatteregnskapet	4
2.2 Vurdering av skatteinngangen	4
2.3 Margin	5
3. Innfordring av krav	6
3.1 Restanseutviklingen	6
3.2 Innfordringens effektivitet	8
4. Arbeidsgiverkontroll	9
4.1 Organisering av arbeidsgiverkontrollen	9
4.2 Planlagte og gjennomførte kontroller	9
4.3 Resultater fra kontrollene	10
4.4 Vurdering av kontrollaktiviteten	10
4.5 Samarbeid med andre kontrollaktører	10
4.6 Gjennomførte informasjons- og veiledningstiltak	11

1. Generelt om skatteoppkreverens virksomhet

Skatteoppkreverne skal i henhold til Skatteoppkreverinstruksen § 2-9 nr. 1 utarbeide en årsrapport i samsvar med retningslinjer gitt av Skattedirektoratet. I henhold til § 3-3 nr. 2 skal skatteoppkreveren også utarbeide et årsregnskap som vedlegges årsrapporten.

Årsrapporten skal omhandle hvordan oppgavene skatteregnskap, innkreving og arbeidsgiverkontroll er ivaretatt ved skatteoppkreverkontoret.

1.1 Skatteoppkreverkontoret – organisering, ressurser og kompetanse

Organisering

Haugesund kemnerkontor skatteoppkrever for Bokn, samt Haugesund, Tysvær og Utsira.

Arbeidsgiverkontrollen gjennomføres av Haugaland arbeidsgiverkontroll. Dette er et interkommunalt samarbeid som består av kommunene Haugesund, Tysvær, Utsira, Bokn, Karmøy, Sveio, Vindafjord, Sauda og Suldal. Haugesund har en andel på 35,8 % i ordningen.

Ressurser

For 2019 er det 9,7 årsverk ved kemnerkontoret som benyttes til skatteoppkreverfunksjonen. Dette gjelder samlet for kommunene Haugesund, Tysvær, Bokn og Utsira. Ved kemnerkontoret er det 7,5 årsverk. 2,2 av årsverkene er kommunene sin andel i Haugaland arbeidsgiverkontroll. Ved arbeidsgiverkontrollen er det samlet 5 årsverk.

Kemnerkontoret har 1,8 årsverk til arbeidsgiverkontroll. Disse benyttes til kontormessig kontroll; herunder veiledning av arbeidsgivere, oppfølging av a-meldinger, konkurser og anmeldelser.

Tabellen viser ressursbruk ved skatteoppkreverkontoret, fordeling av årsverk per område

	Årsverk	%-andel fordelt
Skatteregnskap	1,5	15,5 %
Innfordring	3,5	36,1 %
Arbeidsgiverkontroll	4,0	41,2 %
Administrative oppgaver	0,7	7,2 %
SUM		100 %

Vurdering av ressursituasjon og kompetanse

Ressursituasjonen er uendret fra foregående år. Kontoret har hatt langtidssykefravær på ca. 10% av tilgjengelige årsverk.

Det er vedtatt at Skatteoppkreverfunksjonen skal overføres til Staten fra 1.6.20. En ansatt ved arbeidsgiverkontrollen er sluttet i desember 2019 og hennes stilling holdes vakant. Det er også økt sannsynlighet for at andre ansatte slutter som følge av at arbeidsoppgavene deres er vedtatt flyttet til Stavanger, Bergen eller Oslo. Videre vil prosessen frem til overføringstidspunktet kreve mye ressurser. Kemneren vil jobbe for et godt samarbeid med Skatteetaten i overføringsprosessen og ellers i størst mulig grad ivareta normal produksjon og betjening av publikum i tiden frem til overføringen skjer.

Kompetansen på kemnerkontoret er god. Vi er flere jurister og økonomer og de fleste har også lang erfaring i arbeidet sitt.

1.2 Internkontroll

Kontoret har fokus på å ivareta god internkontroll.

1.3 Skattekontorets kontroll av skatteoppkreverfunksjonen

Skattekontoret har ikke gjennomført stedlig kontroll av skatteoppkreverfunksjonen i 2019.

Kontoret hadde kontroll sent på året i 2018 og ut fra kontorets størrelse og tidligere kontrollers funn ble det ikke prioritert av Skatteetaten å ta ny kontroll i 2019.

2. Skatteregnskapet

Skatteoppkreverens arbeid med skatteregnskapet innbefatter regnskapsføring, regnskapsavleggelse, behandling av inn- og utbetalinger, krav, periodisk oppgjør og fordeling til skattekreditorene.

2.1 Avleggelse av skatteregnskapet

Skatteoppkreveren bekrefter at skatteregnskapet for 2019 er ført, avstemt og avlagt i samsvar med gjeldende forskrifter og retningslinjer, jf. Instruks for skatteoppkrevere av 8.april 2014 § 3-3 nr. 2.

2.2 Vurdering av skatteinngangen

Det vedlagte årsregnskapet viser skatteinngangen for regnskapsåret 2019.

Total skatte- og avgiftsinngang i forhold til foregående regnskapsår

Oversikt over innbetalte skatter og avgifter – samt tilsvarende tall for 2018:

	2019	2018	Endring i kroner	Endring i %
Arbeidsgiveravgift	1 279 842 236	1 189 210 693	90 631 543	7,6
Finansskatt lønn	3 317 883	2 967 822	350 061	11,8
Kildeskatt mv - 100% stat	325 683	114 458	211 225	184,5
Personlige skatteyttere	3 626 389 582	3 422 347 922	204 041 660	6,0
Tvangsmulkt	2 554 181	3 010 115	-455 934	-15,1
Upersonlige skatteyttere	203 790 156	258 264 331	-54 474 175	-21,1
Renter	8 165 386	9 502 167	-1 336 781	-14,1
Innfordring	-1 742 320	-2 282 261	539 941	23,7
Sum	5 122 642 787	4 883 135 247	239 507 540	4,9

Total skatteinngang passerte 5 mrd. kroner. Samlet skatteinngang økte med kr 239 507 540. Fra 2017 til 2018 var økningen til sammenligning kr. 189 394 686.

Skatteart forskuddstrekk arbeidsgivere økte med 132,2 millioner kroner siste år, mens inntektskorleksjon RAFT økte med 63,7 millioner. Økningen i arbeidsgiveravgift og forskuddstrekk tyder på at lokalt næringsliv er i bedring.

Når det gjelder innbetalt skatt fra upersonlige skatteyttere har ikke beløpet vært lavere i perioden etter innføringen av SOFIE i 2007. Dette må trolig ses i sammenheng med regelendringer og tilpasninger til disse.

Alle skattekreditorene fikk i 2019 en økning i overført beløp.
Fordelingen mellom skattekreditorene er slik:

	2019	2018	Endring i kroner	Endring i %
Fordelt til Folketrygden - arbeidsgiveravgift	1 279 842 230	1 189 210 693	90 631 543	7,6
Fordelt til Folketrygden - medlemsavgift	1 032 280 212	1 000 742 738	31 537 474	3,2
Fordelt til Fylkeskommunen	245 416 079	229 357 767	16 058 312	7,0
Fordelt til Staten	1 412 918 213	1 379 381 007	33 537 206	2,4
Fordelt til kommunen	1 152 022 866	1 084 225 105	67 797 761	6,3
Krav som er ufordelt	7	0	7	
Videresending plassering mellom kommuner	163 179	217 937	-54 758	
Sum	5 122 642 786	4 883 135 247	239 507 539	4,9

Kommunens andel av skatteinntekten i regnskapsåret

Kommunens skatteinntekter økte med 67,8 millioner kroner sammenlignet med 2018. Dette gir en økning på 6,3 prosent. Årsaken til økningen er at forskuddstrekk fra arbeidsgivere har økt med 44,2 mill. kr, og at inntektskorreksjon RAFT øker med 20,4 mill.kr. Videre øker innbetaling av forskuddsskatt person med ca. 6,3 mill. kr.

På landsbasis var veksten 4,0 prosent pr. november 2019. Ved utløpet av november 2019 var Haugesund sine skatteinntekter 97,4 % av landssnittet. Pr. desember 2018 var dette tallet 95,3 %.

År	Skatteinntekter
2009	775 416 495
2010	789 467 860
2011	768 313 118
2012	832 937 541
2013	906 589 685
2014	907 569 510
2015	944 562 052
2016	980 578 406
2017	1 015 625 706
2018	1 084 225 092
2019	1 152 022 866

2.3 Margin

Ved hvert periodiske oppgjør i inntektsåret og de seks første månedene i året etter inntektsåret skal skatteoppkrever holde tilbake en bestemt prosent av innbetalt forskuddstrekk og forskuddsskatt som margin. Marginen skal brukes til oppgjør med skattytere som får til gode skatt ved avregning.

Tabellen under viser marginavsetning for inntektsårene 2018 og 2019.

	per 31.10.2019 (inntektsåret 2018)	per 31.12.2019 (inntektsåret 2019)
Innestående margin	54 426 210	303 752 056
For mye avsatt margin	54 426 194	
For lite avsatt margin		
Prosentavsetning	9,3	9,3

Kommentarer til marginavsetningen

Prosentatsen har vært uendret i en årrekke. Avsatt margin har de siste årene vært tilstrekkelig.

Marginprosenten fastsettes av kommunestyret etter forslag fra skatteoppkrever. Prosenten skal være minimum 8 prosent og bør ikke overstige 12 prosent. Grunnlaget for forslaget skal være forholdet mellom overskytende forskudd og totalt beregnet skatt for personlige skattytere i kommunen for de tre nærmest foregående skattefastsettingsårene. Dette fremgår av forskrift om fordeling av skatt m.v. § 12 nr.2

Overskytende forskudd person har vært stabilt, mens totalt beregnet skatt person har økt de siste årene. På bakgrunn av dette er det min anbefaling at bystyret endrer marginprosenten til 8,5. Det vil bedre kommunens likviditet å holde tilbake mindre ved de periodiske oppgjørene. Kommunen vil også få økte renteinntekter.

3. Innfordring av krav

I henhold til skatteoppkreverinstruksen § 4-3 skal innfordring iverksettes uten unødig opphold etter forfall, og gjennomføres etter en helhetlig vurdering. Ved vurdering av innfordringstiltak skal skatteoppkreveren legge avgjørende vekt på tiltak som enkeltvis eller samlet bidrar til at oppgjør kan skje hurtig og effektivt, samtidig som det overfor skyldner blir utvist den hensynsfullhet og varsomhet som forholdene tillater.

3.1 Restanseutviklingen

Totale restanser og berostilte krav

Tabellen viser totale restanser og berostilte krav for 2019 og 2018, samt endring fra i fjor for restanse og berostilte krav.

Skatteart	Restanse 31.12.2019	Herav berostilt restanse 31.12.2019	Restanse 31.12.2018	Herav berostilt restanse 31.12.2018	Endring i	
					restanse	berostilt restanse
					Reduksjon (-) Økning (+)	Reduksjon (-) Økning (+)
Sum restanse pr. skatteart	127 646 462	1 937 277	128 843 729	1 974 483	- 1 197 267	-37 206
Arbeidsgiveravgift	4 083 730	0	3 730 238	0	353 492	0
Artistskatt	0	0	0	0	0	0
Finansskatt	32 148	0	0	0	32 148	0
Forsinkelsesrenter	20 998 444	389 140	20 800 930	399 863	197 514	-10 723
Forskuddsskatt	175 935	0	146 672	0	29 263	0
Forskuddsskatt person	9 944 807	73 325	10 617 247	73 325	-672 440	0
Forskuddstrekk	7 368 536	0	7 093 828	0	274 708	0
Gebyr	172	0	172	0	0	0
Innfordringsinntekter	2 759 696	19 044	2 710 092	39 044	49 604	-30 560
Inntekt av summarisk fellesoppgjør	0	0	0	0	0	0
Kildeskatt	0	0	0	0	0	0
Restskatt	3 018 699	0	5 957 567	0	-2 938 868	0
Restskatt person	75 271 317	1 456 768	74 706 834	1 463 251	564 483	-6 483
Tvangsmulkt	3 992 978	0	3 080 149	0	912 829	0
Sum restanse diverse krav	0		1921	0	0	0
Diverse krav	0	0	1921	0	-1 921	0
Sum restanse pr. skatteart inkl. diverse krav	127 646 462	1 937 277	128 845 650	1 974 483	-1 199 188	-37 206

Kommentarer til restansesituasjonen og utviklingen i restanser

Restansesituasjonen er stabil. Sum restanse pr. skatteart fortsetter å gå ned og de samlede restansene har ikke vært lavere i perioden etter vi fikk datasystemet SOFIE i 2007. Hovedårsaken til nedgangen er betydelig reduksjon i restansene for restskatt upersonlige.

Berostillelse av krav har ikke blitt benyttet på en årrekke. Restansene fortsetter å bli gradvis redusert.

Det har blitt avskrevet totalt kr. 15 527 376. Videre har det blitt ettergitt kr. 894 198. Det har blitt avskrevet kr. 115 414 etter reglene for summarisk avskrivning. Samlet er det da avskrevet og ettergitt kr. 16 536 988 i 2019.

I 2018 ble det til sammenligning avskrevet totalt kr. 12 615 464. Det ble ettergitt kr. 431 869 og hele kr. 4 120 688 ble avskrevet etter reglene for summarisk avskrivning. Samlet ble det i 2018 avskrevet og ettergitt kr. 17 168 021.

Omfang lempning av krav – ettergivelser og betalingsavtaler

Ettergivelser	Antall debitorer	Samlet beløp
Vilkår rimelighet Skdbl. § 15-1	2	864 310
Vilkår innfordring Skdbl. § 15-2	2	53 779
Sum	4	918 089
Betalingsavtaler		
	Antall debitorer	
Skattekontoret innvilget	0	
Skatteoppkrever innvilget	3	

Det ble i 2019 innvilget 3 betalingsavtaler. Det ble ettergitt ut fra rimelighet i to saker. Dette var eldre skattytere med store gamle restanser som de var varig ute av stand til å innfri. Videre ble det ettergitt på innfordringsmessig grunnlag i to saker. Her ble det ettergitt renter mot innfrielse av hovedstol.

Restanser eldre år

Tabellen viser totale restanser eldre år og restansene på restskatt person for de samme årene.

Inntektsår	Sum restanse (debet)	Herav skatteart "Restskatt – person"
2017	8 425 813	5 069 247
2016	11 093 567	6 482 718
2015	7 607 467	5 856 175
2014 – 19XX	77 464 330	-----

Kommentarer til restanser og restanseoppfølgingen for eldre år

Antall krav som var foreldet pr. 31.12.2019: 25

Samlet beløp på krav som var foreldet pr. 31.12.2019: 758 181

Skatteoppkrever har gjennomgått rapporten *Restanseliste – forelda krav* dato t.o.m. 31.12.2019.

17 av sakene gjelder personlige skattytere. Her er det en del mindre krav som vi har latt gå til foreldelse fordi det ikke er innfordringsmuligheter. Disse vil i hovedsak bli avskrevet i januar. Når det gjelder de upersonlige er det en gammel sak som vi har latt gå til foreldelse. Videre er det to saker som der kravene ikke er å anse som foreldet på grunn av pågående konkursbehandling eller anmeldelse.

3.2 Innfordringens effektivitet

Haugesund kemnerkontor får sine resultatkrav fastsatt samlet for alle kommunene vi er skatteoppkrever for. Tallene nedenfor gjelder derfor for kontoret samlet; altså kommunene Haugesund, Tysvær, Bokn og Utsira.

Skatteart	Resultat per 31.12.2019	Resultatkrav per 31.12.2019	Differanse i forhold til krav +/-
Restskatt person 2017	95,97	94,9	1,07 % (kr. 1 775 435)
Arbeidsgiveravgift 2018	99,92	99,8	0,12 % (kr. 1 738 137)
Forskuddstrekk 2018	99,96	99,9	0,06 % (kr. 2 810 579)
Forskuddsskatt person 2018	99,55	99,0	0,55 % (kr. 1 249 179)
Restskatt 2017	99,42	99,0	0,42 % (kr. 492 856)
Forskuddsskatt 2018	99,97	99,8	0,17 % (kr. 398 310)

Vurdering av resultatet pr. 31.12.2019 per skatteart

Resultatene vurderes som gode. Også i år ble resultatkravet nådd for alle styringsparametere og samlet for alle kontorets kommuner fikk skattekreditorene ca. 8,5 mill. kr. mer enn de ville fått om «bare» resultatkravet ble nådd.

Når det gjelder forskuddstrekk utgjør sum krav samlet kr. 2 813 391 977 for de fire kommunene vi er skatteoppkrever for. Kr. 2 812 396 372 er innbetalt. Av dette ble kr. 8 311 193 innfordret. Ubetalte krav utgjør 995 605 kroner. Av dette er kr. 673 278 i konkursbo. Aktiv restanse er kr. 205 289.

Det har ikke vært spesielle forhold i regnskapsåret som har påvirket resultatet i vesentlig grad.

Kemneren har særnamskompetanse. Det betyr at kemneren kan avholde utleggsforretninger og nedlegge trekk i lønn for de krav vi har innfordringsansvaret for. Tallene nedenfor gjelder alle kommunene vi har innkrevingsansvaret for.

Det ble i 2019 berammet 671 utleggsforretninger. Tilsvarende tall for 2018 var 694.

Det ble avholdt 479 utleggsforretninger, sammenlignet med 505 i 2018. I 255 av sakene ble kravet helt eller delvis sikret for skatte- og avgiftsrestanse. Tilsvarende tall var 222 i 2018. At kravet er sikret betyr at det er tatt utlegg i motorvogn, fast eiendom, bankinnskudd eller andre aktiva.

Det ble sendt 687 pålegg om trekk. Tilsvarende tall var 514 i 2018. Årsaken til den store økningen er at fakturaer, betalingspåminnelser og varsel om trekk i lønn ikke blir sendt pr. post lengre. Mange skattepliktige sjekker ikke innholdet i meldingene de får gjennom Altinn. Kravet går derfor i mange tilfeller til lønnstrekk uten at den skattepliktige er klar over at det er et forfalt krav. Trolig vil dette normalisere seg når viktigheten av å sjekke meldinger en får i Altinn blir bedre kjent.

Det ble registrert tvangsdekning i 96 saker. I 45 saker ble det begjært tvangsdekning. Langt de fleste sakene gjelder utlegg tatt i konto. I 2018 ble det til sammenligning registrert tvangsdekning i 104 saker og det ble begjært tvangsdekning i 54 saker. Tvangsdekning i hus og bil har gradvis blitt et mindre viktig innfordringstiltak. Årsaken er at det kun er unntaksvis at det er friverdi i slike utleggsobjekter. Normalt har de som ikke kan betale skatt også andre kreditorer. Disse har da allerede sikret sine krav med pant i aktiva før skattekravet oppstår. Boligprisene på Haugalandet har også hatt en svak utvikling de siste årene.

Det ble sendt 24 konkursbegjæringer i 2019. Tallet var 19 i 2018. I 20 saker sendte vi felles konkursbegjæring med Skatteetaten. Det ble sendt fordringsanmeldelse i 54 saker. I 2018 var dette tallet 59 saker. At det ble sendt fordringsanmeldelse betyr at vi har hatt utestående krav i konkursen. Omfanget av konkurser har vært relativt stabilt. Vi har tett oppfølging av restanser på forskuddstrekk- og arbeidsgiveravgift. De fleste selskapene som går konkurs er relativt små og en til to terminer med skyldig trekk og avgift utgjør da typisk ikke over 100.000 kroner. Restansene i konkursbo for inntektsåret 2018 er derfor relativt lave.

Enkelte skyldnere betaler ikke før vi sender konkursbegjæring. Da blir begjæringen et nødvendig innfordringstiltak. Dette gjelder et fåtall, men de krever mye ressurser.

I 2019 ble det sendt Bistand utland i 9 saker. Dette vil trolig øke betydelig i år. Årsaken er at en rekke skattytere som har reist fra landet har fått restskatt for 2018. Vi avventer nå at søksmålsfristen for kravene skal utløpe slik at vi etter skatteavtaler kan anmode om bistand fra utlandet til å få innfordret kravene.

Det ble sendt 1190 disponeringsbrev om motregning for skyldige krav i 2019. Tilsvarende tall var 1278 i 2018.

Vurdering av sammenheng mellom aktivitet og resultat

Samlet er innfordringsaktiviteten nokså stabil fra foregående år. Det er ingen tvil om at de innfordringsaktivitetene som er nevnt ovenfor er avgjørende i forhold til å nå fastsatte resultatkrav. Utleggstrekk bidrar til å få løst mange saker overfor personlige skattytere. Muligheten til å begjære konkurs er viktig for resultatet overfor upersonlige skattytere.

Skatteoppkrevers eventuelle tiltak for å bedre effektiviteten i innfordringen

Skatteetaten skal overta oppgaven fra 1. juni 2020. Frem til dette er målet å ivareta innfordringen på best mulig måte. Dette kan bli krevende fordi ansatte som nå jobber med innkreving skal få opplæring i nye arbeidsoppgaver.

Restanser i konkursbo – forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift inntektsåret 2018

Forskuddstrekk 2018: kr 673 278

Arbeidsgiveravgift 2018: kr 507 341

4. Arbeidsgiverkontroll

4.1 Organisering av arbeidsgiverkontrollen

Haugesund kommune deltar i Haugaland arbeidsgiverkontroll. Ni kommuner deltar i denne ordningen. Samarbeidet er organisert etter kommunelovens § 27. Styret utgjøres av skatteoppkreverne i deltakerkommunene

4.2 Planlagte og gjennomførte kontroller

Antall planlagte kontroller for 2019 var 77. Dette utgjør 5,4 % av totalt antall opplysningspliktige i kommunen.

Antall gjennomførte kontroller i 2019 var 77. Dette utgjør 5,4 % av totalt antall opplysningspliktige i kommunen.

Antall gjennomførte kontroller i 2018 var 72

4.3 Resultater fra kontrollene

Antall opplysningspliktige i kommunen	1431
Antall opplysningspliktige i kommunen som har vært gjenstand for kontroll	
- Antall formalkontroller	56
- Antall avdekkingskontroller	15
- Antall undersøkelseskontroller	0
- Antall oppfølgingskontroller	6
Sum arbeidsgiverkontroller	77
Andel kontrollerte opplysningspliktige	5,4 %

Antall avdekkingskontroller med treff (beløp og andre forhold)	15
Antall avdekkingskontroller	15
Andel avdekkingskontroller ned treff	100 %

1. Beløp egenrettet (inntekt og grunnlag aga) på selskapsnivå	2 326 894
2. Beløp fra fullførte rapporter i rapporteringsåret med endringsforslag (inntekt og grunnlag aga på selskapsnivå/arbeidsgiver), forslag oversendt SKE for vedtak	2 292 470

4.4 Vurdering av kontrollaktiviteten

Kontrollaktiviteten er om lag på samme nivå som i 2018. Det er positivt at en når fastsatt resultatkrav på 5,0 % av de opplysningspliktige. Videre har det skjedd en betydelig omlegging til å bruke mer ressurser på tverretattlig samarbeid.

4.5 Samarbeid med andre kontrollaktører

Haugaland arbeidsgiverkontroll deltar i tverretattlig samarbeidsgruppe for tiltak mot arbeidslivskriminalitet i Haugesund. Gruppen møtes månedlig og er også hyppig ute på felles kontroller. Fra høsten 2019 har også kemneren vært med i denne gruppen. Det ble brukt 226 dagsverk til A-krim i 2019. Dette er en betydelig økning fra 23 dagsverk i 2018. Det ble gjennomført 126 kontroller innen arbeidslivskriminalitet.

Gruppen vil trolig ikke bli videreført i sin nåværende form. Politiet mister sine ressurser i februar. Videre legger ikke Skatteetaten opp til å ha ressurser knyttet til A-krim i Haugesund i det nye organisasjonskartet. De medarbeiderne fra Skatteetaten i Haugesund som har deltatt i gruppen i 2019, får ikke delta i 2020 og fra juni 2020 skal kemner og Haugaland arbeidsgiverkontroll ha andre arbeidsoppgaver i Skatteetaten.

4.6 Gjennomførte informasjons- og veiledningstiltak

Antall nye opplysningspliktige som er gitt informasjon/veiledning om sine plikter (herunder tiltak gjennomført i samarbeid med andre aktører)	312
Antall nye opplysningspliktige i kommunen	312
Andel nye opplysningspliktige som er gitt info/veiledning	100 %
Antall informasjonstiltak rettet mot regnskapsførere/revisorer (herunder tiltak gjennomført i samarbeid med andre aktører, men ikke tiltak i regi av skattekontoret)	1

Dette er tall for kommunene samlet. Haugaland arbeidsgiverkontroll deltok med orientering på ERFA-møtet i desember.

Sted/dato: *Haugesund 23.01.2020*

[Handwritten signature]

Skatteoppkreverens signatur

Vedlegg: Årsregnskapet for 2019
 Vedlegg til årsregnskapet

Årsregnskap for Haugesund kommune for regnskapsåret 2019. Avlagt etter kontantprinsippet.

Nivå 1	2019	2018
Likvider	315 920 382	308 097 492
Skyldig skattekreditorene	-11 596 738	-18 714 882
Skyldig andre	-571 580	-1 032 090
Innestående margin	-303 752 056	-288 350 519
Udisponert resultat	-8	-1
Sum	0	0
Arbeidsgiveravgift	-1 279 842 236	-1 189 210 693
Finansskatt lønn	-3 317 883	-2 967 822
Kildeskatt mv - 100% stat	-325 683	-114 458
Personlige skatteyttere	-3 626 389 582	-3 422 347 922
Tvangsmulkt	-2 554 181	-3 010 115
Upersonlige skatteyttere	-203 790 156	-258 264 331
Renter	-8 165 386	-9 502 167
Innfordring	1 742 320	2 282 261
Sum	-5 122 642 787	-4 883 135 247
Fordelt til Folketrygden - arbeidsgiveravgift	1 279 842 230	1 189 210 693
Fordelt til Folketrygden - medlemsavgift	1 032 280 212	1 000 742 738
Fordelt til Fylkeskommunen	245 416 079	229 357 767
Fordelt til Staten	1 412 918 213	1 379 381 007
Fordelt til kommunen	1 152 022 866	1 084 225 105
Krav som er ufordelt	7	0
Videresending plassering mellom kommuner	163 179	217 937
Sum	5 122 642 786	4 883 135 247
Sum totalt	-1	

Haugesund 23. januar 2020

Frode Thorseth
Kemner

Haugesund kommune
Økonomienheten - Kemneren

Vedlegg til årsregnskapet

Årsregnskapet er avlagt etter kontantprinsippet. Årsregnskapet viser skatter og avgifter mv som er innbetalt i løpet av regnskapsåret.

Innbetalte skatter og avgifter mv er fordelt til kommunen, fylkeskommunen, folketrygden og staten (skattekreditorene), etter gjeldende fordelingstall.

Sumlinjene i årsregnskapet:

* Likvider

Likvidene i skatteregnskapet består av bankbeholdning for skatt og eventuelt kontantbeholdning.

* Skyldig skattekreditorene

Fordelingsoppgjøret til skattekreditorene for desember, står som gjeld i balansen pr. 31.12. Skatteoppkreveren skal utbetale fordelingsoppgjøret til skattekreditorene senest 10. januar.

Dersom dette er et positivt beløp, har skatteoppkreveren en fordring på skattekreditorene. Skattekreditorene skal innbetale dette beløpet til skatteoppkreveren senest 20. januar.

* Skyldig andre

Dette beløpet består av uidentifiserte og uplasserte innbetalinger, som ikke er fordelt til skattekreditorene på grunn av mangelfull informasjon fra den som innbetaler.

* Innestående margin

Ved hvert periodiske oppgjør i inntektsåret og de seks første månedene i året etter inntektsåret skal det holdes tilbake en bestemt prosent av innbetalt forskuddstrekk og forskuddsskatt som margin. Marginen skal nyttes til oppgjør med skattytere som får til gode skatt ved avregning.

* Udisponert resultat

Dette skal være et lite beløp som skyldes øreavrunding i skatteregnskapssystemet.

* Innbetalte skatter og avgifter, Renter, Innfordring

Dette beløpet er innbetalt arbeidsgiveravgift, finansskatt, forskuddstrekk fratrukket marginavsetning, forskuddsskatt for personlige og upersonlige skattytere, restskatt og overskytende forskudd for personlige og upersonlige skattytere, kildeskatt, tvangsmulkt samt renter og gebyrer.

* Fordelt til skattekreditorene

Dette er innbetalte skatter og avgifter, renter og gebyrer som er fordelt til skattekreditorene i henhold til gjeldende fordelingstall.

* Krav som er ufordelt

Dette skal være et lite beløp som skyldes øreavrunding i skatteregnskapssystemet.

* Videreledning plassering mellom kommuner

Dette gjelder innbetalinger i mellomregning med andre kommuner